

**Inclusive
and Accessible
Museums**

iam.

**Inclusive
and Accessible
Museums**

**Инклузивни
и достапни
музеи**

Издавачи:

mu-zee-um vzw

Vabamu

Berlin Wall Foundation

Calouste Gulbenkian Foundation

creACTive

MUSAC. Museo de Arte Contemporáneo de Castilla y León

Уредувачки тим:

mu-zee-um: Лиш Коге, Верле Дерав, Ан Делие, Хилде Гусенс, Ева Строб,
Евут Ванхоек

Vabamu: Карен Јагодин, Аиве Пели

Berlin Wall Foundation: Пиа Ерингхаус, Кристин Незик, Д-р. Катрин Пасенс

Museo Calouste Gulbenkian: Инес Брандао, Маргарида Родригез Жоао,
Маргарида Виера

creACTive: Драган Атанасов, Александра Петкова

MUSAC: Јулиа Рут Галего, Кристин Гузман, Изаскун Себастиан

Дизајн на корица: INDI.es

Слика на корица: Мануел Фернандез | Студио МФ

Дизајн на книга: INDI.es

Превод и лектура: Јордан Николовски, Илија Димитријевиќ

Ко-финансирано од Европската Унија. Изразените ставови и мислења се само на авторот(ите) и не ги одразуваат ставовите на Европската унија, Европската комисија или Агенцијата за меѓународни програми за млади.

Авторски права © 2023

Сите права се задржани. Ниту еден дел од оваа книга не смее да се репродуцира или користи на кој било начин без претходна писмена дозвола од издавачите, освен во случај на кратки цитати.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Содржина

9	Вовед
12	Лица со попреченост како посетители на музеи: дали ова сè уште не е придобиено право
21	Кои сме ние
37	ИО1: Виртуелни музејски тури
40	Однапред снимена интерактивна тура
47	Интерактивна тура во живо
52	Однапред снимени увиди
56	Увиди во живо
60	Виртуелна училница
64	Студија на случај: Calouste Gulbenkian Museum
71	ИО2: Сензорно патување
80	Студија на случај 1: mu-zee-um
88	Студија на случај 2: Vabamu
96	Студија на случај 3: Berlin Wall Foundation
106	Студија на случај 4: creACTive
112	Студија на случај 5: Calouste Gulbenkian Museum
122	Студија на случај 6: MUSAC
131	Анекси
134	Завршни белешки
136	Контакти
138	Признанија

Вовед

Оваа е-книга обезбедува увид во клучните наоди на проектот I AM (Инклузивни и достапни музеи). Проектот, финансиран од Еразмус+ програмата (Клучна акција 2), беше имплементиран помеѓу јуни 2021 и јуни 2023 година од страна на партнери од шест европски земји: музееум (Белгија), фондација Берлински сид (Германија), фондација Калуст Гулбенкијан (Португалија), МУЗАК (Шпанија), ВАБУМУ (Естонија) и Креатив (Северна Македонија).

Партнерството ги соединува експертизата и креативноста на голем број различни институции. Уметнички музеи, историски музеи, меморијални центри, организација за уметничко образование и младинска организација ги здружија силите за да ги донесат своите специфични компетенции и искуства во партнерски проект. Целта е да се овозможи учество во културниот живот и културата на сеќавањето. Ние сме обединети од желбата да ги направиме нашите институции поинклузивни и попривлечни, особено за младите луѓе со потешкотии во учењето.

На овој начин, проектот се обидува да ги доближи историјата, уметноста и културата до младите луѓе за тие да можат да ги прошират своите гледишта на светот, да комуницираат со другите членови на општеството и да ги развијат своите компетенции. Со комбинирање на ресурсите, компетенциите и искуствата на секој партнер, веруваме дека можеме да помогнеме да се изгради безбедна средина за учење прилагодена на потребите на нашите посетители.

Нашите размислувања ја поттикнаа идејата за развој на методолошка „кутија со алатки“ за едукативна работа што отвора нови пристапи кон нашите теми и места за младите луѓе, особено за оние кои имаат потешкотии во учењето и интелектуални попречености¹. Понатаму, за нас беше важно да ги споделиме нашите искуства и да им бидат достапни на колегите во другите музеи. Оваа е-книга е водич за двата интелектуални резултати што ги развивме.

Интелектуалниот резултат 1 (IO1) е предлог за виртуелни музејски тури. Овие тури беа особено важни за време на избувнувањето на КОВИД-19, кога многу музеи беа принудени да допрат до својата публика дигитално. Развивме пет различни типа на виртуелни тури кои музеите или меморијалните центри можат да ги приспособат на нивните програми: претходно снимена интерактивна посета, интерактивна посета во живо, претходно снимен увид, увид во живо и виртуелна училница.

Интелектуалниот резултат 2 (IO2) е насловен Сензорно патување и е насочен кон млади луѓе со потешкотии во учењето. Сензорното патување е методолошки пристап за збогатување на нашето искуство на музеј или меморијален центар користејќи различни сетила. Едукаторите, младинските работници и медијаторите можат да создадат свои сензорни алатки за младите луѓе со потешкотии во учењето да можат да истражуваат музеј или меморијален центар и да добијат пристап до делата, изложените предмети или теми преку гледање, слушање, допирање, вкусување и мирисање. Освен чекор по чекор насоки, вклучени се и фотографии и видеа од студии на случаи со цел едукаторите, младинските работници, медијаторите или луѓе вработени во музеите да се инспирираат од овој партнерски проект.

Со оваа е-книга, би сакале да отпочнеме разговор со колегите од музеите и меморијалните центри. Ги поздравуваме вашите повратни информации и коментари за алатките што ги развивме.

Тимот на I AM

Берлин / Лион / Лисабон / Остенде / Скопје / Талин во пролет 2023

Лица со попреченост како посетители на музеи: дали ова сè уште не е придобиено право?

Герт Ван Хове
Универзитет во Гент

Вовед

Пред неколку години, со група посетители влегов во МСК во Гент (Музеј за ликовни уметности) и во една од собите еден од моите колеги посетители ме фати за и со прст покажа кон едно од делата и вели: „Ова е Де Саделер“. Љубезно му се насмевнувам и му одговарам: „Да, во оваа соба има многу убави слики“. Мојот придружник го повторува „Де Саделер“... Се обидувам да се доближам малку поблиску до делото (тајно) надевајќи се да ја погледнам подобро табличката со име десно од сликата. Мојот колега посетител внимателно ме следи. Гледам дека делото, навистина, му се припишува на Валериус Де Саделер, еден од познатите фламански пејзажни сликари кој извесно време бил дел од школата Латемше. Восхитено го гледам мојот колега посетител и велам: „Сигурно знаеш многу за уметноста, нели? Тој одговара: „Ова е во моите уметнички книги дома“. Овој познавач на делата на Де Саделер е човек кој има малку повеќе од 40 години, живее со уште 4 други во куќа во која секој има своја спална/дневна соба, а некои соби се заеднички. Неговиот личен простор вклучува собирање уметнички книги. Кога слуша музика, многу часови поминува гледајќи низ тие книги. Мислам дека е фер да се каже дека уживањето во уметноста е навистина едно од неговите главни хобија. Патем, овој човек обично го опишуваат како човек кој има Даунов синдром.

Неделно утро е во 2014 година и има многу гужва во СМАК – Музејот за модерни уметности во Гент – (на жителите на градот дозволено им е бесплатно да го посетат „својот“ музеј во недела наутро) па... шетам со уште двајца низ просториите во кои се изложени делата на Берлинде де Брујкере. Го чекавме она: на „нашиот“ уметник од Гент му беше дозволено да се појави во некои од просториите на нашиот музеј. Во една од просториите се прикажува делото *Криплвуд*, дело кое трогна многу луѓе на Биеналето во Венеција. Влегуваме во просторијата и нашиот придружник е веднаш многу импресиониран. Со голема претпазливост, се приближува кон уметничкото дело посочувајќи на она што се наоѓа во просторијата во смисла на големо уметничко дело (буквално). Се доближува до него и повторно се оддалечува, малку ги подвитува колената и сирка низ отворите во делото. Нè гледа и вели: „Прекрасно...“. Повторно се приближува и го повторува зборот, покажувајќи кон делото, гледа низ отворите, се оддалечува... Повремено прави движења со рацете и ние, кои добро го познаваме, знаеме дека тоа го прави за да ослободи малку енергија. Ги прави истите

овие движења секогаш кога ќе најде нешто многу убаво или возбудливо... Повеќе од 20 минути подоцна, изгледа дека малку се смирува и покажува дека сака да оди во друга просторија. Веднаш прашува дали има скали бидејќи не сака многу скали. Непосредно пред да ја напушти салата, уште еднаш се врти и вели: „Сакам да купам книга“. Подоцна во музејската продавница, тој без двоумење лута низ купот книги што се таму, особено оние за оваа изложба. „Ова е книгата што ја сакам“, вели тој. Тој го прелистува примерокот и јасно е дека го бара *Криплвуд*. Откако го најде, нè гледа нас и вели: „Фино...“. Подоцна, тој влегува во музејското кафе, внимавајќи на големата хартиена кеса во која се наоѓа неговата најнова набавка. „Книгата е за дома“, вели тој, „ќе ја погледнам во мојата соба затоа што е прекрасна“.

Овој краток вовед не го пишувам лесно. Се надевам дека од една страна ќе покажам како некои (интелектуално) хендикепирани луѓе уживаат во сета убавина што може да се најде во музеј, а од друга страна, обединувачката моќ на вземно доживување и уживање во музеј.

Лица со попреченост во музеи: не е ова право?

Во 2006 година, усвоена беше Конвенцијата за правата на лицата со попреченост² од страна на Генералното собрание на Обединетите нации. Ова е правно обврзувачки документ. 185 земји кои досега ја ратификуваа оваа Конвенција се обврзаа да ги приспособат своите закони на барањата предвидени во овој меѓународен договор.

За музеите и нивното функционирање, во оваа Конвенција претставени се низа интересни отвори. На пример, членовите 3 и 9 ја нагласуваат важноста на пристапноста. Јасно е дека тука не зборуваме само за физичката пристапност на зградите.

Член 30 од оваа Конвенција наведува дека лицата со попреченост имаат право да учествуваат во културниот живот на заедницата во која живеат. Членот 30.1 се однесува на „пристап до културолошки материјали“ и „пристап до места за културни изведби и сервисни служби како што се театри, музеи, кина, библиотеки и туристички услуги, и што е можно, да имаат пристап до споменици и места од национално културолошко значење“.

Во таа насока, членот 30.2 се однесува на мерките што мора да се преземат за да им се овозможат можности на луѓето „да го развијат и искористат својот креативен, уметнички и интелектуален потенцијал“.

Во остварувањето на правото на учество во културниот живот, еден од главните концепти на Конвенцијата е клучен. Се однесува на „разумни сместувања“³. Ова значи менување на нешто во средината за тоа да биде достапно за лицата со попреченост. Станува збор за мерка која ги неутрализира ефектите од недостапна средина со која се соочува инвалидно лице.

Оваа Конвенција би можела да ги инспирира музеите не само да работат на физичката пристапност, туку и да подготвуваат програми и да преземат акции со кои на лицата со попреченост би им овозможиле да учествуваат целосно како посетители, уметници, вработени и како спонзори... Ова би можело да се направи за музеите да се промовираат како места во кои сите ќе можат да уживаат во предмети кои имаат уметничка и културолошка вредност и важност.

Одењето во музеј како израз на „желбата“ да се припаѓа: дали тогаш луѓето со попреченост не се човечки суштества?

Во една неодамнешна фасцинантна книга, Ден Гудли⁴ забележува дека луѓето со попреченост не целосно се сметани за човечки суштества. Со тоа што не се поддржани во нивната желба да добијат пристап до одредени општествени и културолошки појави, ние сè уште ги сметаме за недостојни и неспособни да учествуваат.

Заедно со Орхан Агирдаг⁵, забележуваме дека „дефицитното размислување“ – размислувањето во смисла на дефицити – често се користи во моменти кога се идентификува растојание помеѓу она што се очекува од граѓаните како „нормално“ и одредени „целни групи“ кои се чини дека не го достигнале очекувано ниво.

Преку согледувањата на Борду, Агирдаг се обидува да разјасни дека „културолошкиот капитал“ (вклучувајќи ги согледувањата за појавите во

кои уметноста се гледа како израз на културата на одредена заедница) не е само нешто еднодимензионално: луѓето немаат само многу или малку културолошки капитал; исто така, фасцинантни се обидите да се разбере дали луѓето имаат и „друг“ културолошки капитал.

Но, како луѓето со попреченост можат да изградат културолошки капитал и како можеме да научиме од можните различни перспективи што тие често ги имаат доколку останат исклучени од запознавање со артефактите кои припаѓаат на локалната култура? Зошто продолжуваме да размислуваме еднострано за лицата со попреченост, дека пеењето детски песни е нешто што им припаѓа на „ним“⁶? Дали тогаш, тие се осудени да минуваат низ животот како „вечни деца“?

Сепак, постојат добри вести: можеме да направиме нешто околу ова. Можеме да преземеме акции како оние што се опишани понатаму во овој извештај. Гудли (2020:45) тврди дека нашите желби се секогаш релациони: последица на нашите односи и асоцијации со луѓе и нелуѓе, тела и култура, поединци и општество, луѓе и машини... Ние чувствуваме и изразуваме чувства во односите што ги имаме со другите. Лицата со попреченост (едноставно затоа што се луѓе) поминуваат низ постојан процес на „постанување“. Делез и Гатари не случајно го користат терминот „постанување“⁷. Ова „постанување“ најдобро се негува и е нешто што можеме да го надградиме во врска со другите (Гудли, 2020:49). Оние другите можат да ги слушаат лицата со попреченост во нивната желба да припаѓаат и да запознаваат луѓе и.. на пример, да ги однесат во музеј.

Музеите како безбедни места: дали лицата со попреченост можат да се развиваат и преку безбедни ритуали?

Нашата колешка (мајка на син со попреченост) Кетрин Рансвик-Кол⁸ го пишува следново за ознаката „интелектуална попреченост“: интелектуалната попреченост е секогаш длабока затоа што се зголемува, нарушува, паузира, прашува и појаснува што значи да се биде човечен. Интелектуалната попреченост го „негира“ (или не го почитува) човекот но исто така го посакува.

Вклучувањето на луѓето на кои често им се заканува опасност да не бидат земени *au sérieux* (и уште полошо, честопати негирани од основни човечки потреби) во активности и процеси „кои им припаѓаат на човечки суштества“, како што е уживањето во уметноста, во никој случај не е лесна опција. Секогаш ќе треба да ги балансираме особеностите на лицата со попреченост со она што се очекува од луѓето кои учествуваат.

Често слушаме како се вели дека на луѓето (вклучувајќи ги и лицата со посебни потреби) им е потребна безбедност. Сега, нели безбедноста често се гради преку ритуали?

Значи, да претпоставиме дека музеите се главните места каде ова може да се проба/изгради.

Во однос на ритуалите, Бронвин Дејвис се навраќа на концептот на „ritornello“ како што Делез и Гатари го елаборираат. Овој термин преземен од музиката, овде е филозофски преведен за да покаже како средини како што се музеите можат да функционираат. Ритамот и милјето (*milieu*) се основни во риторнело. Посета на музеј може да стане дел од збир на ритуали што одредени луѓе ги вршат во нашата култура. Ритуалите обезбедуваат сигурност („Знам што може да се случи“) од една страна; од друга, секогаш има можности за учење и растење („Што сакам да гледам/слушам?“, „Што ме погодува?“, „Што можам да споделим со другите?“...).

Средбите со луѓе и артефакти може да инспирираат, но и да бидат збунувачки; пред сè, тие исто така нудат многу можности да се нагласи чувството да се биде „човек“: добивање билет, добивање налепница за посетител, закачување на палтото во шкафчињата, запознавање со музејската атмосфера, впивање на информации и пиене/вечера по посетата. Ова се мали елементи на поголема слика кои се препознаваат и обезбедуваат безбедност по неколку пати и со потребната поддршка. Според Дејвис, првично се работи за безбедноста да се има идеја за тоа што доаѓа; ритуалот станува предвидлив, нудејќи ги контурите за експериментирање... Иницијално, сè на почетокот се враќа на безбедноста, чувството на препознавање... ова се работи кои обезбедуваат поддршка за раст, дури и кога е гужва или хаотично при пристигнувањето во музејот. Ова работење со и преку ритуали не треба да се претвори во нешто строго, бидејќи истовремено најдобро е да се обезбедат разиграни-неочекувани можности... да се расте, се сеќавате?

Заклучок: писмо до тимот на IAM

Убаво е да се напише вовед откако дознав дека вие, музеите обединети во овој проект, меѓу другото сакате да обезбедите „кутија со алатки“. Кутијата со алатки дава идеи, не треба слепо да се копира, може да се користи флексибилно и може да биде културно прилагодена. На секое лице со попреченост му се обезбедуваат можности да работи со своите таленти, со што се исполнува изјавата дека различноста во групата често е поголема од различноста меѓу групите.

Исто така, убаво е да се научи дека се вративте на тезата на Лорис Малагуци која тврдеше дека децата (луѓето) имаат 100 јазици, а потоа возрасните крадат 99 од нив. Многу деца со интелектуална попреченост постојано се оценуваат за тоа што не можат да го направат. Одејќи против ова, Малагуци, италијански педагог, решително избра креативност и експериментирање за да допре до луѓето. Мислам дека вашите проектни планови совршено се вклопуваат со ова.

Исто така, од вашиот пристап и ентузијазам учам дека овој проект има за цел трајно да придонесе во потрагата за тоа како ние – заедно – можеме да станеме „подобри личности“. Во овој поглед, вашиот проект убаво се совпаѓа со работата на британската филозофка Ајрис Мердок. Оваа авторка ја гледаше „љубовта кон другите“ како почеток каде „големото дебело его“ завршува. Само кога навистина ги гледате другите, навистина се осмелувате да ги запознаете, можете да научите да ги сакате. Живееме во време кога интересот за општествената улога на музеите се повеќе се истакнува. Убеден сум дека со овој проект, на лицата со попреченост ќе успеете да им овозможите да станат дел од културната средина во која живееме, дека тоа го правите во обид да ги запознаете овие луѓе подобро со многу љубов и дека преку овие акции ќе станете подобри човечки суштества и заедно ќе се залагате за подобар свет. Јас сум веќе ваш обожавател!

Герт Ван Хов е професор на Универзитетот во Гент, каде што неговото поле на истражување е Студии за попреченост и инклузивно образование. Тој беше добитник на наградата Гунар Дибвад во 2013 година на Американското здружение за интелектуални и развојни попречености. Тој беше професор по студии за попреченост на Катедрата за студии за попреченост во VUmc Амстердам, Одделот за медицински хуманитарни науки 2013-2018 година. Тој ја доби Меморијалната награда за постар научник на Стивен Тејлор на Конференцијата за студии за попреченост во образованието (2017) во Минеаполис.

Кои сме ние?

mu-zee-um

Остенде, Белгија

© mu-zee-um vzw

mu-zee-um е организација за уметничко образование која ја промовира и стимулира размената помеѓу уметностите и јавноста. mu-zee-um го прави ова преку организирање и креирање едукативни проекти и сесии на локално, регионално, национално и меѓународно ниво. За mu-zee-um, уметноста е најдобриот медиум за поттикнување на луѓето од сите возрасти на акција, креативност и размислување.

Мисијата на mu-zee-um е да служи како раскрсница за уметничко образование, базирана на крстопат за регионални уметнички едукативни активности со културни актери од Остенде, провинцијата Западна Фландрија, фламанската заедница и Белгија. Обединува уметници, галеристи, културни и образовни работници и наставници и се грижи за активна и разновидна јавност, охрабрувајќи ги децата, младите и возрасните креативно да гледаат и слушаат во огромниот свет на уметноста и културата, притоа давајќи им можности активно да учествуваат во низа уметнички форми.

mu-zee-um е место за средба на волонтери во областа на образованието поврзано со уметноста и школувањето и организира обуки за водичи и медијатори кои целат кон високо ниво на јавни преговори.

Почетна точка на оваа организација е творештвото, развивање уметнички едукативни проекти за училишта, профитни и непрофитни организации и поединци од областа на музиката, мултимедијата, перформансот, литературата и театарот, каде што уметникот презема централна улога. Во овој поглед, mu-zee-um делува како посредник помеѓу уметниците и јавноста. Иновациите во уметничкото образование се од примарна грижа во оваа отворена куќа со низок праг, каде што различни генерации и групи на население можат да се здружат.

На меѓународно ниво, mu-zee-um организира младински размени, тренинг курсеви и инклузивни активности, главно во рамките на Еразмус+ програмата. Функционира како организација испраќач и/или домаќин на Европскиот солидарен корпус.

Vabamu

Талин, Естонија

© Vabamu - Sven Soome

Вабаму, музејот на занимањата и слободата со својот огранок на затворските ќелии на КГБ е најголемиот активен непрофитен музеј во Естонија. Со музејот управува естонската фондација Кистлер-Рицо. Тоа е место кое ја раскажува приказната за естонскиот народ, од окупацијата сè до независноста и ги инспирира луѓето да се залагаат и да ја задржат својата слобода. Мисијата на Вабаму е да ги образова, ангажира и охрабрува Естонците и посетителите да размислуваат за поновата историја, да ја почувствуваат крвката природа на слободата и да се залагаат за слобода и правда.

NoVa, или Noorte Vabamu, е гранка на образовните активности на Вабаму, која ги обединува музејските лекции засновани на вредности кои ја поддржуваат наставната програма и околината за самостојно учење која нуди курсеви поврзани со општествени теми. Целта на NoVa е да ги поттикне младите да размислуваат и да бидат љубопитни по општествени линии, да учат самостојно во време и темпо кое ним им одговара и да ги прошират своите хоризонти преку музејски лекции, настани и дискусии, како и самите активно да создаваат содржини. Главна целна група на активностите на NoVa се млади на возраст од 12-19 години и се токму оние кои најмногу ги посетуваат музејските часови и дискусии. Од музејските часови, едукативните материјали и дискусии, теми за кои најмногу се интересираат се човековите права, влијанието на војната врз поединецот, активното граѓанство и одржливоста. Пристапноста е намерно обработена во музејот од неговото повторно отворање во 2018 година со тури кои вклучуваат описи и толкување на знаковен јазик, како и лекции кои се приспособени на принципите на задлабочување. Темата за виртуелни музејски лекции, студиски материјали и тури, беше покрената на почетокот на кризата со КОВИД во 2020 година, што го поттикна музејот постепено да развива услуги и во форми на настани и во средина за самостојно учење.

Berlin Wall Foundation

Берлин, Германија

Меморијал на Берлинскиот ѕид. © Фондацијата на Берлинскиот ѕид

Фондацијата на Берлинскиот ѕид ја документира историјата на Берлинскиот ѕид и миграциските движења од ГДР што се случува како дел и под влијание на германската поделба и конфликтот Исток-Запад во 20 век. Ја одбележува и ја пренесува историјата на поделениот Берлин и Германија на историскиот локалитет со фокусирање на следните теми: историјата на германската дивизија и Берлинскиот ѕид, секојдневниот живот со ѕидот на исток и запад, миграции во поделена Германија и бегство од ГДР, жртви на Берлинскиот ѕид, уметноста на Берлинскиот ѕид, мирната револуција и обединувањето.

Фондацијата води шест меморијални центри во Берлинскат метрополитенската област. Секоја локација има посебен профил кој се развива околу теми и истражувања специфични за локацијата, локални услови и целни групи, а со тоа и образовни концепти и содржини. Од шесте локации, следните четири учествуваа во проектот iam:

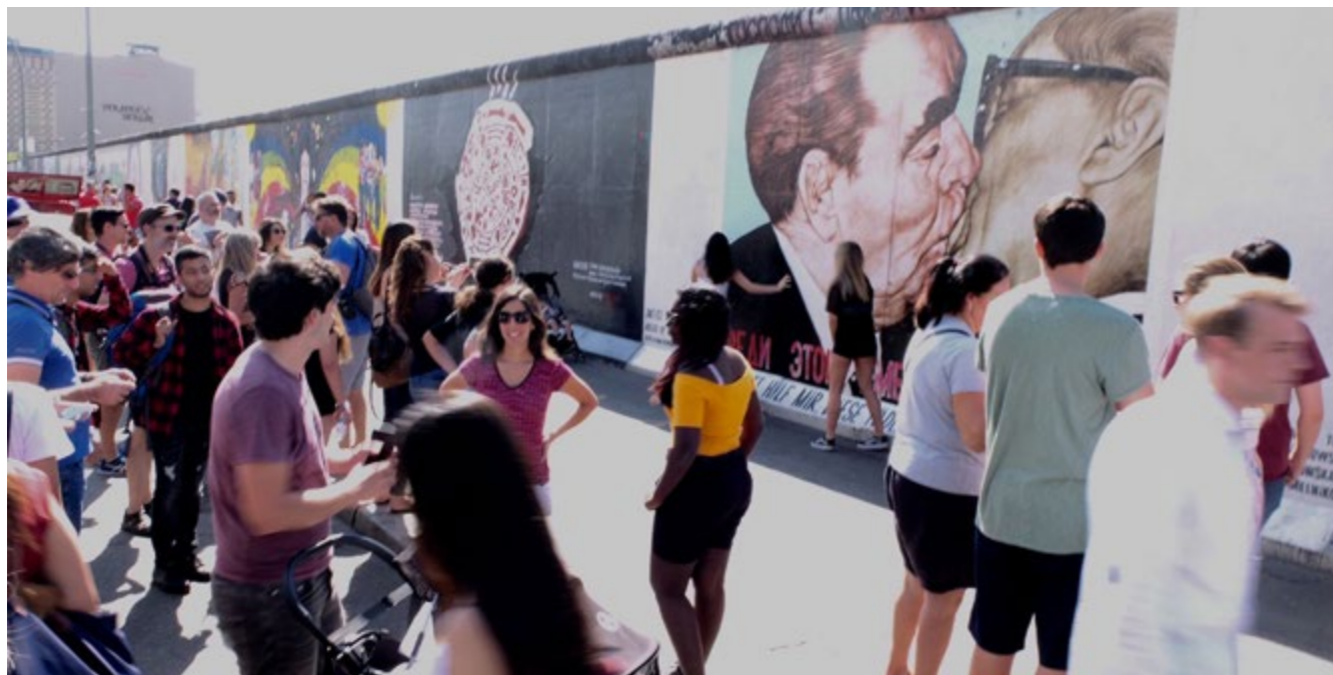
Меморијалот на Берлинскиот ѕид е централна меморијална локација за комеморација на поделбата на Берлин. Го вклучува единствениот дел од Берлинскиот ѕид што е зачуван, заедно со граничните терени зад него. Изложбата на отворено во должина од 1,4 километри се протега по поранешната гранична лента на Бернауер Штрасе и ја илустрира историјата на Сидот и неговите влијанија врз урбаниот простор и луѓето.

Museo del Centro de Refugiados de Marienfelde. © Fundación del Muro de Berlín

Сместен во првобитната зграда, Музејот на Центарот за бегалци Мариенфелде е посветен на историјата на бегството и миграцијата во поделената Германија. Оваа локација ја отелотворува и претходната и сегашната ситуација на миграција, бидејќи соседната зграда денес служи како привремено сместување за бегалците.

Галеријата „Ист Сајд“ е прилично сложен меморијален центар со повеќеслојни значења: место за сеќавање на поделбата на градот и луѓето што загинале овде, сведоштво за еуфоријата од Падот на ѕидот и на крајот потсетник на тажните искуства од годината на пресврт, 1990 година.

Галерија од Источна страна. © Фондацијата на Берлинскиот ѕид

Günter Litfin Memorial. © Berlin Wall Foundation

Меморијалот Гинтер Литфин се наоѓа во поранешна караула. Споменикот го основал Јирген Литфин за да го зачува споменот на неговиот брат Гинтер, кој се обидел да ја премине границата и бил застрелан од граничните војници на ГДР во 1961 година.

Различните локации на Фондацијата Берлински ѕид ги покануваат посетителите да ја откријат современата историја во нејзините локални и глобални димензии. Нашата едукативна работа отвора повеќеслоен пристап до историјата за разновидна публика, земајќи ги предвид нивните специфични потреби. Едукативната работа ги поканува учесниците да стекнат активно разбирање за историјата, со вклучување во историски теми, актери и процеси преку автентичниот локалитет, предмети и збирки, како и преку современите сведоци. Нашата образовна програма поттикнува критичко испитување на минатото, привлекувајќи внимание на различни, дури и контрадикторни перспективи за да овозможи диференцирани дискусии ориентирани кон сегашноста.

Calouste Gulbenkian Foundation

Лисабон, Португалија

© Музеј Калуст Гулбенкијан

Фондацијата Калуст Гулбенкијан надгледува различни објекти како музеј, во кој се наоѓа приватната колекција на Калуст Гулбенкијан, Центар за модерна уметност кој ја поседува најважната колекција на модерна и современа португалска уметност, оркестар и хор, уметничка библиотека и архива, научно-истражувачки институт и градина. Се наоѓа во центарот на Лисабон.

Фондацијата ја исполнува својата мисија преку културни активности и иновативни програми кои развиваат пилот проекти и обезбедуваат стипендии и грантови за други институции и општествени организации.

Основана во вечност, главната цел на Фондацијата е да го подобри квалитетот на животот преку уметност, добротворни цели, наука и образование.

Отворен од 1969 година, Музејот Калуст Гулбенкијан е една од најважните приватни уметнички колекции во светот.

Музејот е изграден според најмодерните концепти на музејската архитектура, во тесна хармонија и врска со градината што го опкружува. Колекцијата е составена од основните делови на античката уметност, исламската уметност, азиската уметност и европската уметност.

Како дел од својата мисија и посветеност кон јавноста, Службата за културна медијација на музејот, особено областа за лицата со посебни потреби, работи на обезбедување еднакви можности за пристап до изложбите и колекциите. Мотото на услугите е „Учењето се прави“, со цел да се овозможи откривање и создавање на соодветни услови за градење знаење и развивање на доживотни вештини.

Користејќи различни ресурси и форми на уметничко изразување, тимот за посредување се обидува да поттикне мотивација за набљудување уметнички дела врз основа на различни потреби и интереси:

- - Проширување на хоризонтите
- - Будиње и подобрување на интелектуалните способности, имено креативното и критичкото размислување и процесите.
- - Воспоставување мостови помеѓу личноста, заедницата и просторите во кои се движат.

creACTive

Скопје, Северна Македонија

© creACTive

Мисијата на Младинската асоцијација КРЕАКТИВ е да ја поддржи креативноста и активното граѓанство на младите преку организирање активности во областа на културата, неформалното образование и активностите за слободно време на младите, како и преку работа на подигање на свеста за младинската работа и промовирање на волонтерството во Северна Македонија.

Во 2009 година, КРЕАКТИВ го основа првиот отворен младински центар во Кавадарци - еден од само неколкуте во земјата кој нуди услуги за младинска работа. Во 2021 година, во партнерство со друга локална организација, КРЕАКТИВ потпиша договор со општина Кавадарци за функционирање на првиот јавен младински центар во државата. Центарот го поддржува личниот и социјалниот развој на младите преку различни неформални едукативни, уметнички и структурирани активности во слободното време, со цел да им помогне да ги надминат социјалните пречки кои ги спречуваат активно да учествуваат во општеството.

Од 2017 година, КРЕАКТИВ користи снимање филмови и пристап д Кино Кабарет¹⁰ за решавање на социјалните прашања во нивниот секојдневен работен живот како и во активностите за неформално образование како што се камповите. Организацијата, исто така, беше домаќин на меѓународни курсеви за обука за младински работници за тоа како да се користи снимањето филмови во младинската работа.

КРЕАКТИВ е еден од основачите на Сојузот за младинска работа и е активно вклучен во процесите за препознавање, стандардизација и професионализација на младинската работа во Северна Македонија. Во текот на изминатите две години спроведе долгорочен проект за воспоставување на првиот стручен стандард за младинска работа и пилотирање на првата обука за младинска работа во Северна Македонија. Клучниот креативен персонал беше директно вклучен во подготовката на првите стандарди за квалитет на младинската работа во Северна Македонија и Националното портфолио за млади работници.

На меѓународно ниво, КРЕАКТИВ спроведува младински размени, курсеви за обука и други активности (главно во рамките на Програмата Еразмус+) насочени кон поддршка на младите и младинските работници. Испраќа и е домаќин на волонтери преку Европскиот корпус за солидарност и има големо искуство во поддршка на волонтери со ограничени можности.

Младинската асоцијација КРЕАКТИВ е основач на Националниот младински совет на Македонија и Националниот сојуз за младинска работа.

MUSAC. Музеј на современа уметност во Кастиља и Леон

Леон, Шпанија

© MUSAC. Museo de Arte Contemporáneo de Castilla y León – Јорди Бернадо

Музејот на современа уметност во Кастиља и Леон е основан со цел да го промовира јавното знаење и пристапот до современата уметност, притоа преземајќи улога на стимулирање на уметничкото творештво во регионот на Кастиља и Леон. Се стреми да биде основна алатка за да им помогне на луѓето да стекнат критичко разбирање за уметноста, културата и општеството на светот во кој живееме и активно да формулира нови модели за производство, внимание и споделување на современата уметност; модели кои одразуваат нови начини на разбирање на општеството во време на радикална и брза трансформација. МУЗАК може да се дефинира како отворен простор за размислување и дијалог меѓу пошироката јавност. Обезбедува аналитички и критички алатки, како и акциони стратегии во врска со уметноста и нејзиниот однос со општеството, со цел да се генерира заедничка мрежа на ситуирано и контекстуално знаење. Преку вкрстување на културите и идентитетите, музејот функционира како платформа која ги трансформира, проблематизира и доведува во прашање актуелните естетски, поетски, политички и социоекономски услови.

Замислен како активна алатка, МУЗАК создава искуства за учење, градење знаење, ширење дијалог со уметноста врз основа на односите помеѓу уметничките дела и јавноста, кои ги подобруваат повеќе гледишта. Неговиот оддел за образование и културна акција не само што учествува во динамиката на заедницата, туку помага и да се изградат и да се направат можни. Целта на МУЗАК е да исткае мрежа на односи меѓу јавноста, актерите и уметничките агенти во заедницата за да се зголеми социјалната употреба на музејот, преку воведување стратегии кои ги прават компатибилни автономијата, учеството и соодговорноста, како и промовирање критичко размислување, креативен капацитет и емоционален развој. За стекнување на овие капацитети, образованието засновано на развивање чувствителност е од суштинско значење: чувствителноста сфатена како процес со кој перцепцијата и свесноста за она што не опкружува ни дава капацитет да го рефлектираме она што го перципираме и да ги изразиме нашите сопствени искуства. И сето тоа користејќи пристап кој поттикнува повеќекратна интелигенција¹¹.

IP1

**ВИРТУЕЛНИ
МУЗЕЈСКИ
ТУРИ**

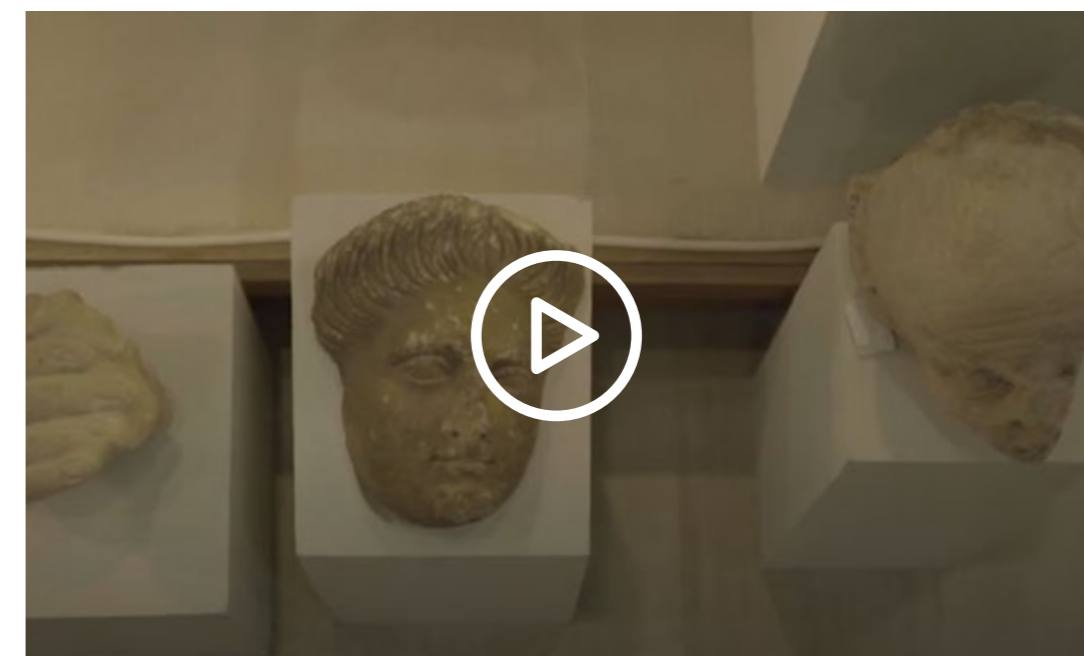

● **Виртуелни музејски тури**

Виртуелните музејски тури добија важност за време на избувнувањето на КОВИД-19, бидејќи станаа извор за развој на нови услуги и зајакнување на односот на музејот со посетителите, корисниците и пошироката јавност преку зголемена комуникација и интеракција. Многу музеи ги преиспитаа своите дигитални стратегии и ги преуредија своите организациски и технолошки инфраструктури за да се репозиционираат во заедница која стана похибридна.

Различните типови на виртуелни музејски тури опишани подолу се примери на тури кои многу музеи можеби веќе ги спроведуваат. Овој дел е водич заснован на нашите заеднички искуства со различни типови на посетители и има за цел да ги обезбеди техничките и практичните аспекти што треба да се земат предвид кога се спроведуваат виртуелни тури. Ги поделивме на пет типа: претходно снимена интерактивна тура, интерактивна тура во живо, претходно снимен увид, увид во живо и виртуелна училница. Секој тип одговара на различни комуникациски и образовни стратегии што може да ги прифатат музеите во нивниот дигитален пристап кон производство и испорака на културни содржини.

Виртуелни музејски тури (само на англиски)

Претходно снимена интерактивна тура

Што е тоа?

Претходно снимена интерактивна тура е онаа која комбинира однапред снимени материјали со опции што посетителите можат да ги изберат. Бидејќи турата е претходно снимена, нема дел за коментари/прашања во живо. Интеракцијата доаѓа преку изборот што го прави посетителот: кои уметнички дела да ги истражува, кои текстови да ги чита, кои видеа да ги гледа, дали да слуша аудио или да игра игри итн.

Гледачите или учесниците ќе бидат водени низ изложбата од страна на лицето на екранот. Добиваат информации но и се стимулираат да размислуваат или да формираат мислење. Улогата на водичот е да предизвика ентузијазам кај гледачите, да ги натера да се чувствуваат удобно и да ги стимулира нивните процеси на размислување на поинаков начин од тоа како би функционирала турата во живо со тоа што претходно ќе смислува добри прашања давајќи му на лицето време да размисли (или опцијата да го притиснете копчето „пауза“) или да дава совети... и да добива коментари во делот за коментари (во зависност од каналот).

Каде се одржува?

Претходно снимено на локацијата или споделено преку различни платформи за социјални медиуми и вградено на веб-локацијата на музејот (Фејсбук, YouTube, Инстаграм). Во некои случаи, може да се сподели во затворени повици (како што се состаноци за Зум) или како дополнување на виртуелните часови.

Кој го води?

Водичот може да биде едукатор, младински работник, културен посредник, куратор, инфлуенсер или специјалист за гости и треба да биде комуникативен, харизматичен и информиран, со добра артикулација и темпо на зборување. Не треба да се користи комплициран речник.

Потребен е аудиовизуелен тим за снимање на звук и слика составен од камерман (не мора да биде професионалец), режисер, асистент за осветлување и доколку е потребно, телепромтер.

Фиксиран издолжен кадар

Среден кадар

Кадар одблиску на ниво на очите

Како да го организирам?

Турата може да биде дополнета со инсерти (слики, аудио, видео и анимации) поврзани со темата и бара детално сценарио кое треба да биде разгледано и одобрено од стручен тим за комуникација. Изберете најмногу три дела/предмети за кои ќе разговарате. Сценариото треба да содржи вовед, развој на тема и резиме со непречена транзиција помеѓу предметите.

Колку долго треба да трае?

20-30 минути.

Која техничка опрема или вештини ми се потребни?

Што се однесува до позицијата на камерата, има неколку опции: фиксиран издолжен кадар, среден кадар или кадар одблиску на ниво на очите.

Ако турата е снимена во студио:

- Зелен екран
- Професионална камера или таблет
- Статив
- Пин микрофон
- Осветлување за студиото
- (Дигитални) реквизити
- Телепромтер (доколку е потребно)
- Шминка (доколку е побарана)
- Компјутерска програма за уредување видео секвенци на зелен екран
- Водичот треба да избегнува да носи зелена или виолетова облека бидејќи тоа влијае на зелениот екран

Ако турата е снимена во музејот:

- Професионална камера или таблет
- Статив
- Пин микрофон
- Осветлување за студиото
- Телепромтер (доколку е потребно)
- (Дигитални) реквизити
- Шминка (доколку е побарана)

Како можам да дојдам до мојата публика?

До вашата публика можете да дојдете преку веб-страницата на музејот и други платформи како Vimeo или YouTube. Сепак, овие платформи се чувствителни на квалитетот на видеото и имаат потреба од професионален пристап што бара поголем буџет за производство.

Други платформи за видео конференции како што се Teams, Zoom или Google Meet може да се користат кога има ограничен буџет или опрема.

Дополнително, претходните информации може да се обезбедат преку билтени или соопштенија за медиуми, или може да се споделат со партнери за соработка, младински центри итн. Кратка објава на социјалните мрежи би помогнала да поттикне љубопитност.

Како можам да ги вклучам младите во турата

Гледачите се вклучуваат во процесот на креативно размислување и ги учат важните особини на креативното размислување и изразување. Младите ќе учествуваат со користење на компјутер, таблет, паметен телефон или телевизор, се додека има WI-FI/кабелска врска. Гледачите можат да даваат коментари во делот за коментари (во зависност од каналот) или може да испратат е-пошта за да ги изразат своите идеи или искуства. Тие исто така можат да понудат повратни информации преку социјалните медиуми.

Како можам да вклучам млади со помалку можности и различни капацитети?

Користете јазик или термини кои се лесно разбирливи.

Кога луѓето добиваат врска за прегледување на турата олеснете им. Не ги принудувајте да се претплатат. Направете сè со еден клик!

Кога луѓето купуваат билет за влез во музејот преку интернет, може да се вклучи едноставна форма (на пр. анкета) што треба да се пополни, за однапред да добиете идеја за потребите на јавноста.

Социјалните пречки може да се надминат со вклучување на луѓе заинтересирани за поставување и промовирање на турата.

Работата заедно со јавните библиотеки за да се обезбеди оваа тура ќе помогне да се намалат финансиските пречки. За лицата со оштетен слух, може да се вклучат преведувач или преводи. За лицата со оштетен вид, препорачливо е да се понуди физички опис на работата/предметот.

Образовните потешкотии може да се надминат со користење на обичен јазик и справување со теми кои се вообичаени, но интересни. Секогаш е добро да се има на ум дека колку пократко, толку подобро!

Во однос на културните разлики, препорачуваме да изберете тема што ќе зборува и ќе се поврзе со луѓето ширум светот: култура, уметност, спорт, секојдневниот живот или музика.

Погрижете се да ја вклучите опцијата да им дозволите на луѓето да се одморат или повторно да ја започнат сесијата. Флексибилноста е важна!

Каде можам да најдам инспирација?

Наслов: Интерактивна тура Погледнете го вашиот портрет.
(само на холандски)

Интерактивна тура во живо

Што е тоа?

Интерактивна тура во живо се случува во реално време преку онлајн платформа и е водена за гледачот и со посредство на водич (едукатори, младински работници, медијатори). Посетата е интерактивна со вклучување на чести префрлувања од слушање (пасивно) на интерактивни дигитални активности (активни) кои можат да содржат игри, индивидуални задачи за слушање или видео клипови. Посетителот има врска во живо со медијаторот кој може да одговара на прашања, да модерира дискусии и да дава објаснувања.

Каде се одржува?

Во музејот.

Кој го води?

Водичот може да биде едукатор, младински работник, културен посредник, куратор, инфлуенсер или специјалист за гости и треба да биде комуникативен, харизматичен и информиран со добра артикулација и темпо на зборување. Не треба да се користи комплициран речник. Подолга интерактивна посета во живо треба да биде извршена по можност од професионалец на темата, бидејќи публиката има тенденција да бара подлабок увид и може да има конкретни прашања.

Потребен е програмски менаџер за креирање на содржината на посетата и активностите.

Потребен е аудиовизуелен тим за снимање на звук и слика, составен од камерман, режисер, помошник за осветлување и телепромтер, доколку е потребно.

Мултимедијален партнер може да биде неопходен за креирање на интерактивните делови од програмата (аудиовизуелен материјал, игри, итн.)

врз основа на концептот и внесувањето на програмскиот менаџер.

Облеката на водичот мора да се земе предвид: се преферираат клот бои бидејќи облеката со шари може да предизвика оптички илузии (квадрати, дијагонали, цик-цак). Според психологијата на боите, црвената е боја што може да иритира, додека сината и зелената смируваат.

Како да го организирам?

Дела/предмети треба да се избираат според темата. Секогаш е добро да се нудат визуелни споредби. На пример, во историски музеј: униформи на германски војник, руски војник или фински војник.

За дела/објекти во витрини, добра идеја е да се даде преглед и потоа да се зумира за да се видат деталите но внимавајте на отсјајот од стаклото!

Секогаш кога е можно, историските артефакти може да ги држи посредникот и да ги посочи со прсти. Интеракцијата може да се додаде со прикажување на објекти преку 3D скенирање и визуелни слики. Додека водичот зборува, се прикажува приказ од 360° на артефактот.

Направете 3-4 застанувања за време на турата.

За 45-минутна тура, започнете со краток вовед, кој може да биде приказна, облак со зборови или умствена мапа (5 минути) пред да ја развиете темата. Направете 3-4 застанувања (по 7-10 минути) и на секое застанување може да се раскаже приказна, да се игра игра или да се прикаже видео. Завршете со резиме и сесија за прашања и одговори (5-10 минути).

Колку долго треба да трае?

30-45 минути.

Просечното искуство за ангажирање на публиката во водени активности е 30-40 мин. За интерактивни активности или прашања и одговори, турата може да се продолжи до 45 мин.

Осветлување: или дополнително вештачко осветлување или добра локација при природна светлина

Која техничка опрема или вештини ми се потребни?

- · Професионална камера (за подобар квалитет) или паметен телефон
- · Микрофон
- · Статив или стабилизатор
- · Компјутер: за интерактивни секвенци (за прикажување аудиовизуелен или друг дополнителен материјал)
- · Осветлување: или дополнително вештачко осветлување или добра локација при природна светлина
- · Добра Wi-Fi конекција
- · За пожива и попривлечна интеракција, се претпочита рамнотежа помеѓу снимките од далечина и снимките одблиску. Статичката стоечка положба може да се замени со снимки од одење.
- · Ако изложбата има многу витрини, мора да се земат во предвид отсјајот од стаклото при изборот на позицијата на камерата. Ако медијаторот носи очила: внимавајте на отсјајот од истите.

Како можам да дојдам до мојата публика?

Можете да допрете до вашата публика преку веб-страницата на музејот и други платформи како Vimeo или YouTube. Сепак, овие платформи се чувствителни на квалитетот на видеото и имаат потреба од професионален пристап, што бара поголем буџет за продукција.

Наместо професионална камера, може да се користи и таблет.

Други платформи за видео конференции како што се Teams, Zoom или Google Meet може да се користат кога има ограничен буџет или опрема.

Дополнително, претходните информации може да се обезбедат преку билтени или соопштенија за медиуми или може да се споделат со партнери за соработка, младински центри итн. Кратка објава на социјалните мрежи би помогнала да поттикне љубопитност.

Како можам да ги вклучам младите во турата?

Најлесен и најоргански начин активно да се ангажираат младите луѓе за време на турата е да се користат дигитални средини со кои веќе се запознаени или кои имаат тенденција да ги користат секојдневно. Користењето познати начини на изразување на сопствените мисли или идеи создава поповолна средина за изразување на младите луѓе и не додава никаков притисок за стекнување вештини во нови формати. Следниве се неколку примери на апликации и веб-локации што се користат во музеите и училиштата кои може да се користат за ангажирање млади луѓе за време на виртуелни тури. Тие се погодни и за телефон и за компјутер.

Mentimeter, polleverywhere и sli.do: овие олеснуваат различни опции како што се анкети, облаци на зборови, рангирање, скалила итн. Прашањата може да се упатуваат до и од публиката.

AnswerGarden: им овозможува на корисниците да создадат облак со зборови.

Jumpboard (google): го олеснува фаќањето белешки.

Mindmap (google): го олеснува мапирањето на идеи или правењето структури.

Kahoot: дозволува различни типови на прашања.

Разговорите на медијаторот треба да се менуваат со мултимедијални и интерактивни клипови: на пример, кратки видеа, аудио клипови, игри, прашања и одговори.

На крајот од посетата, има време за повратни информации и прашања во живо.

Како можам да вклучам млади со помалку можности и различни капацитети?

Користете јазик или термини кои се лесни за разбирање.

Кога луѓето добиваат линк за прегледување на турата, олеснете им. Не ги принудувајте да се претплатат. Направете сè со еден клик!

Кога луѓето купуваат билет за влез во музејот преку Интернет, може да се вклучи едноставна форма на тип (на пр. анкета) што треба да се пополни за да ви даде однапред идеја за потребите на јавноста.

Социјалните пречки може да се надминат со вклучување на луѓе заинтересирани за поставување и промовирање на турата.

Работата заедно со јавните библиотеки за да се обезбеди оваа тура ќе помогне да се намалат финансиските пречки. За лицата со оштетен слух, може да се вклучат преведувач или преводи. За лицата со оштетен вид, препорачливо е да се обезбеди физички опис на работата/предметот.

Образовните потешкотии може да се надминат со користење на едноставен јазик и справување со теми кои се вообичаени, но интересни. Секогаш е добро да се има на ум дека колку пократко, толку подобро!

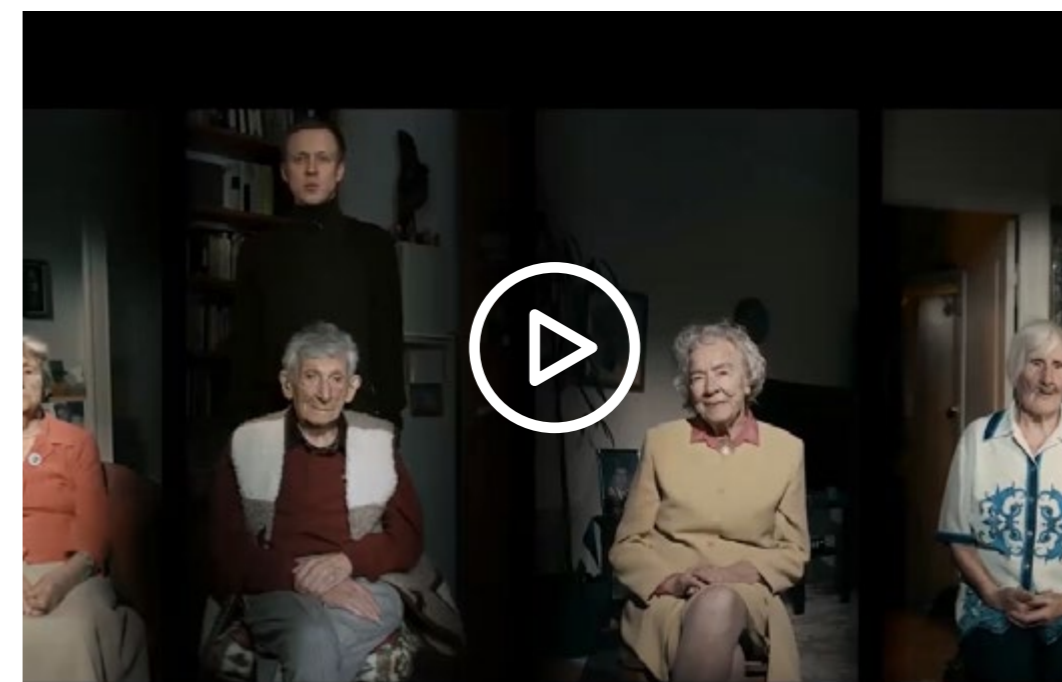
Во однос на културните разлики, препорачуваме да изберете тема што ќе зборува и ќе се поврзе со луѓето ширум светот: култура, уметност, спорт, секојдневниот живот или музика.

Погрижете се да ја вклучите опцијата да им дозволите на луѓето да се одморат или повторно да ја започнат сесијата. Флексибилноста е важна!

Каде можам да најдам инспирација?

Наслов: Интерактивна тура во живо во Музејот во Неготино.

Interactive live tour through Vabamu's permanent exhibition (само на естонски).

Однапред снимени увиди

Што е тоа?

Однапред снимените увиди се кратки тури кои се претходно снимени и достапни за публиката онлајн. Како што сугерира името, идејата е да се обезбедат увиди или фрагменти од изложба, фокусирајќи се на општата тема или само на конкретни дела. Обично се нуди преку различни платформи за социјални медиуми, како што е функцијата Live на Instagram, Facebook или YouTube, а потоа се поставува на веб-страницата на музејот. Во некои случаи, можни се и затворени повици како што се состаноци за Зум.

Каде се одржува?

Претходно снимените увиди обично се запишуваат во музејот или историски локации и поконкретно, во близина на делата/објектите за кои се дискутира. Овој метод е многу флексибилен во однос на просторот во кој може да се снима.

Кој ги води?

Едукатор, младински работник, посредник, куратор или истражувач може да спроведе однапред снимени увиди како водич, заедно со камерман и уредник на видео.

Лицата одговорни за овие видеа треба да имаат професионално искуство со музеи и да поседуваат академско знаење за темата што треба да се дискутира. Дополнително, техничарите треба да го надгледуваат снимањето и монтажата на видеото.

Како да ги организирам?

Однапред снимените увиди може да варираат од основни кратки снимки на социјалните мрежи до видеа со подлабоко фокусирање. Позицијата на камерата зависи од платформата на која ќе се нуди оваа тура. За преносите во живо на социјалните мрежи, тоа треба да биде вертикално; за YouTube и платформи со затворени повици, хоризонтално.

Водичот се претставува себеси и дава кратко резиме на она што гледачот може да очекува да види и слушне за време на турата. Сценариото треба да содржи вовед со објаснување на инспирацијата зад делото/објектот, проследено со развој на тема за неговата културна вредност, а потоа и завршни забелешки. Оптималните застанувања треба да бидат едно на секои 10 минути, со максимум три застанувања. Сценариото треба да биде едукативно и инклузивно.

Колку долго треба да траат?

Времетраењето треба да биде од 10 до 30 минути, во зависност од социјалната платформа на која ќе се споделува видеото. Идеалната должина за видеата на YouTube е до 30 минути, додека за Facebook и Instagram, најмногу 10 минути.

Која техничка опрема или вештини ми се потребни?

- Професионална камера (за подобар квалитет) или паметен телефон
- Микрофон
- Статив или стабилизатор
- Осветлување: или дополнително вештачко осветлување или добра локација со природна светлина

Како можам да дојдам до мојата публика?

До вашата публика може да дојдете преку веб-страницата на музејот и други платформи како што се:

Instagram TV (IGTV): максимално 240 минути видео материјал.

Facebook Watch: публиката на оваа платформа има краток опсег на внимание, така што видеата објавени на оваа платформа мора да бидат привлечни.

Vimeo или YouTube: публиката на овие канали конкретно сака да гледа видеа, така што времетраењето не е проблем.

Дополнително, може да се понудат претходни информации преку билтени или соопштенија за медиуми или може да се споделат со партнери за соработка, младински центри итн. Кратка објава на социјалните мрежи би помогнала да се поттикне љубопитноста.

Како можам да ги вклучам младите во турата?

Најдобриот начин да допрете до младите луѓе овие денови е преку мултипликатори (на пр. инфлуенсери) на социјалните медиуми, бидејќи тие можат да стигнат до целната група побрзо од рекламите. Младите можат да се вклучат со коментирање и споделување на видеото.

Како можам да вклучам млади со помалку можности и различни капацитети?

Користете јазик или термини кои се лесно разбирливи.

Кога луѓето добиваат линк за прегледување на турата олеснете им. Не ги принудувајте да се претплатат. Направете сè со еден клик!

Кога луѓето купуваат билет за влез во музејот преку интернет, може да се вклучи едноставна форма (на пр. анкета) што треба да се пополни за да ви даде однапред идеја за потребите на јавноста.

Социјалните пречки може да се надминат со вклучување на луѓе заинтересирани за поставување и промовирање на турата.

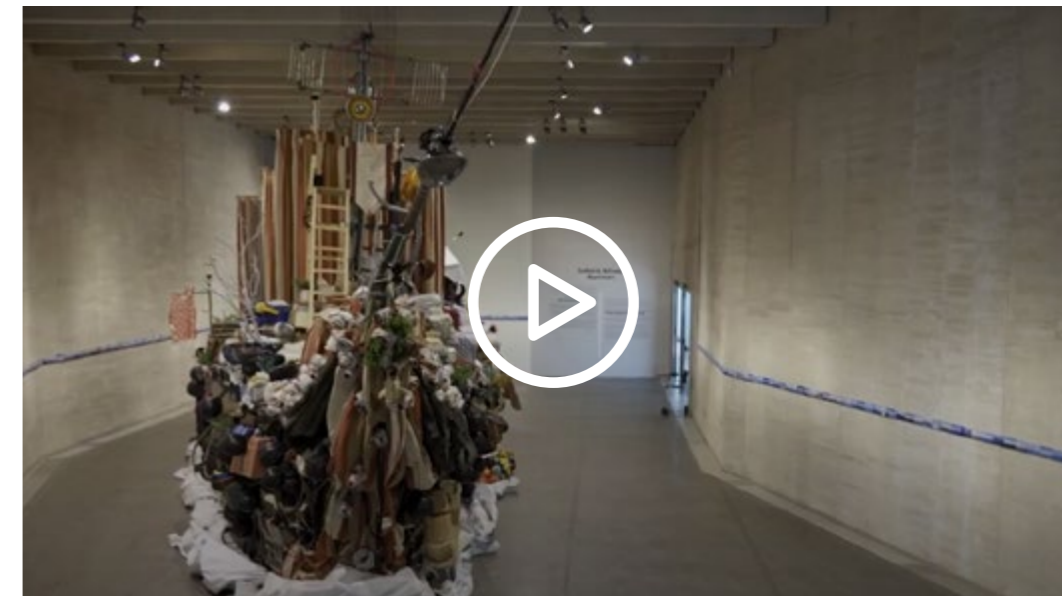
Работата заедно со јавните библиотеки за да се обезбеди оваа тура ќе помогне да се намалат финансиските пречки. За лицата со оштетен слух, може да се вклучат преведувач или преводи. За лицата со оштетен вид, препорачливо е да се обезбеди физички опис на работата/предметот.

Образовните потешкотии може да се надминат со користење на едноставен јазик и соочување со теми кои се вообичаени, но интересни. Секогаш е добро да се има на ум дека колку пократко, толку подобро!

Во однос на културните разлики, препорачуваме да изберете тема која ќе зборува и ќе се поврзе со луѓето ширум светот: култура, уметност, спорт, секојдневниот живот или музика.

Погрижете се да ја вклучите опцијата да им дозволите на луѓето да одморат или повторно да ја започнат сесијата. Флексибилноста е важна!

Каде можам да најдам инспирација?

Insights on the exhibition Project Another Country: That Space in Between at MUSAC (на англиски јазик со шпански превод)

Изборот на...: Гостин зборува за својот омилен уметник или уметничко дело во Mu.ZEE (на холандски јазик со англиски превод)

Увид во живо

Што е тоа?

Увиди во живо се кратки тури кои се пренесуваат во живо и на лице место. Како што налага името, идејата е да се обезбедат увиди или фрагменти од изложба, фокусирајќи се на општата тема или само на конкретни дела. Обично се нуди преку различни платформи за социјални медиуми, како што е функцијата Live на Instagram, Facebook или YouTube, а потоа се поставува на веб-страницата на музејот. Во некои случаи, можни се и затворени повици како што се состаноци за Zoom.

Каде се одржува?

Увидите во живо обично се снимаат во музејот или историските локации и поконкретно, во близина на делата/објектите за кои се дискутира. Може да има публика во живо и онлајн. Како резултат на тоа, може да се одржи дури и кога музејот е отворен за јавноста, бидејќи е поинтересно да се видат луѓе кои посетуваат изложба, доколку тековната тура не ги вознемирува.

Кој го води?

Едукатор, младински работник, посредник, куратор или истражувач може да спроведува увид во живо како водич, заедно со камерман (не мора да биде професионалец). Вработените во социјалните мрежи или член на тимот за комуникација треба да бидат достапни за да одговорат на прашања на крајот од турата.

Еден член на персоналот за поддршка во случај да е неопходно да ги предупреди луѓето да се стишат додека трае турата во живо.

Ако музејот планира да произведе повеќе увиди во живо, првата сесија во живо идеално треба да ја претстави уметникот или кураторот. Понатамошни сесии може да ги преземе едукатор или гостин специјалист. Мора да се земат во предвид неговиот карактерот, комуникациските вештини и харизмата.

Како да го организирам?

На почетокот на турата, камерата треба да се фокусира на звучникот, покажувајќи го барем неговиот/нејзиниот горен дел од телото. Водичот се претставува себеси и дава кратко резиме за што гледачите може да очекуваат да видат и слушнат за време на турата. Додека се спроведува турата, камерата може да се фокусира на одредени дела, да зумира детали или да ја снима просторијата во целост. Камерата треба да биде во вертикална положба.

Бидејќи оваа тура треба да биде многу кратка, не може да се прикажат многу дела во една сесија во живо. Сепак, може да се одржат неколку сесии во живо и да се зачуваат во плејлиста.

- Совети: Зачувајте го најдоброто за почеток, бидејќи не сите гледачи ќе останат до крајот на сесијата, па затоа е важно да го привлечете нивното внимание уште од самиот почеток. Секоја секунда е важна, па информациите мора да бидат концизни. Одлуката за тоа колку паузи да се направат за време на кратката снимка зависи од изложбата, времето итн.

Колку долго треба да трае?

Идеално, увидот во живо треба да трае најмногу 10-20 минути, бидејќи опсегот на внимание на социјалните мрежи е краток.

Која техничка опрема или вештини ми се потребни?

- Паметен телефон
- Микрофон
- Статив или стабилизатор
- Осветлување: или дополнително вештачко осветлување или добра локација со природна светлина

Како можам да дојдам до мојата публика?

До вашата публика може да допрете преку веб-страницата на музејот и други платформи како што се:

Instagram Live (IGTV): публиката на оваа платформа има краток опсег на внимание, но тие се повеќе навикнати на сесии во живо. Сепак, видеата во живо подоцна може да се прикачат на IGTV, со максимални 240 минути видео материјал.

Facebook Watch: публиката на оваа платформа има краток опсег на внимание, така што видеата објавени на оваа платформа мора да бидат привлечни.

Vimeo или YouTube: публиката на оваа платформа конкретно сака да гледа видеа, така што времетраењето не е проблем.

Сесијата во живо треба да се објави однапред на платформите на социјалните медиуми. Ова може да се искористи и како можност за следбениците да предложат идеи за што сакаат да видат.

Можна е опција за одбројување со цел јавноста да биде потсетена за настанот, за зголемување на исчекувањето и за зголемување на посетеноста.

Дополнително, претходните информации може да се дадат преку билтени или соопштенија за медиуми, или може да се споделат со партнери за соработка, младински центри итн. Кратка објава на социјалните мрежи би помогнала да се поттикне љубопитноста.

Како можам да ги вклучам младите во турата?

Младите можат да се вклучат со споделување, коментирање и интеракција во делот за коментари по посетата.

Како можам да вклучам млади со помалку можности и различни капацитети?

Користете јазик или термини кои се лесно разбирливи.

Кога луѓето добиваат линк за прегледување на турата, олеснете им. Не ги принудувајте да се претплатат. Направете сè со еден клик!

Кога луѓето купуваат билет за влез во музејот преку интернет, може да се

вклучи едноставна форма (на пр. анкета) што треба да се пополни за да ви даде однапред идеја за потребите на јавноста.

Социјалните пречки може да се надминат со вклучување на луѓе заинтересирани за поставување и промовирање на турата.

Работата заедно со јавните библиотеки за да се обезбеди оваа тура ќе помогне да се намалат финансиските пречки. За лицата со оштетен слух, може да се вклучат преведувач или превод. За лицата со оштетен вид, препорачливо е да се обезбеди физички опис на работата/предметот.

Образовните тешкотии може да се надминат со користење лесен јазик и соочување со теми кои се вообичаени, но интересни. Секогаш е добро да се има на ум дека колку пократко, толку подобро!

Во однос на културните разлики, препорачуваме да изберете тема која ќе зборува и ќе се поврзе со луѓето широм светот: култура, уметност, спорт, секојдневниот живот или музика.

Погрижете се да ја вклучите опцијата да им дозволите на луѓето да се одморат или повторно да ја започнат сесијата. Флексибилноста е важна!

Каде можам да најдам инспирација?

Увид во живо на колекцијата Mu.ZEE (само на холандски јазик)

Увид во живо на изложбата Premature Architecture (само на англиски јазик)

Виртуелна училница

Што е тоа?

Виртуелна училница е музејска едукативна програма за училишни групи што се спроведува виртуелно преку платформи како што се Teams, Zoom или Google Meet, предводени од музејски едукатор, каде што секој може директно да комуницира меѓу себе.

Користи активни методи на учење и вклучува ученици кои работат со различни алатки и динамики како што се однапред снимени видеа, презентации во PowerPoint, практична работа и предизвици да го посетат музејот сами и да ја продолжат работата во училницата.

За да се обезбеди подобро вклучување на учесниците и непречен работен тек, потребна е претходна подготовка помеѓу наставникот и музејскиот едукатор за сите да бидат свесни за концептите и целите на виртуелната училница. Обично, темите се поврзани со училишната програма, па затоа е важно фокусот да се постави однапред.

Каде се одржува?

Просторија која е поставена како училница каде што учесниците можат или да бидат заедно на училиште или да се поврзат онлајн дома, додека воспитувачот е во музејот или на историската локација.

Кој го води?

Се препорачуваат двајца едукатори кои имаат искуство во работа со училишни групи (едниот да ја спроведе посетата, а другиот да помогне во управувањето со групата виртуелно) плус наставникот во училницата. Треба има достапно лице кое ќе нуди техничка поддршка на сите вклучени.

Како да го организирам?

Виртуелната училница мора да има:

- поздравување на групата, претставување на учесниците и вовед на што ќе работат учениците
- разговор за делата/предметите (најмногу 3-4). Разговорот може да се фокусира на аспекти на набљудување и толкување, рационализирани со игри, користење предмети или други алатки кои го подобруваат и олеснуваат разбирањето на работата/објектот.
- практична работа во однос на она што е претходно дискутирано.
- краен дел на активноста или презентацијата на дела со предизвик да се посети музејот за да се надополни она што се одвивало на часот.
- контролирана средина која е тивка и има природна светлина.

Колку долго треба да трае?

Не повеќе од 60 минути.

Која техничка опрема или вештини ми се потребни?

- Секој едукатор треба да има компјутер со пристап до интернет, веб камера и микрофон.
- Слушалките може да бидат корисни за управување со вревата.
- Училиштето мора да има специфична опрема како што се интерактивна табла, проектор, компјутер, интернет, камера и микрофон.
- За помладите одделенија (основно училиште) и микрофоните и камерите треба да бидат вклучени, за да се олесни спонтаноста меѓу групата. За постарите ученици (гимназија, универзитет) микрофоните треба да се исклучат; камерите треба да бидат вклучени.
- Сликите треба да бидат со висока резолуција во случај да треба да се проектираат на час.

Како можам да дојдам до мојата публика?

Виртуелните часови може да се нудат на различни училишта преку писмена комуникација и онлајн резервации. Teams, Zoom или Google Meet се најчестите платформи за виртуелни часови. Предноста на виртуелната училница е тоа што може да се пристапи до групи кои се наоѓаат надвор од географската област на музејот.

Како можам да ги вклучам младите во турата?

- Специфичните карактеристики на групата треба да се земат во предвид пред да се резервира виртуелната училница.
- Треба да има состанок помеѓу наставникот и едукаторот пред да се резервира виртуелен час за да се разговара за деталите и да се постави структурата на часот.
- Погрижете се за време на секој час сите учесници да знаат како да го користат избраниот софтвер (на пример, како да го вклучуваат и исклучуваат микрофонот, како да ја исклучат камерата или да го напуштат разговорот).
- Можеби ќе биде неопходно на училиштето да бидат испратени комплет материјали за употреба во практични моменти од часот.

Форматот во живо е срцето на виртуелната училница бидејќи дозволува интеракција и предизвици. За дополнување на лекцијата може да се користат однапред снимени материјали или презентации во PowerPoint кои вклучуваат виртуелни тури, аудио и слики.

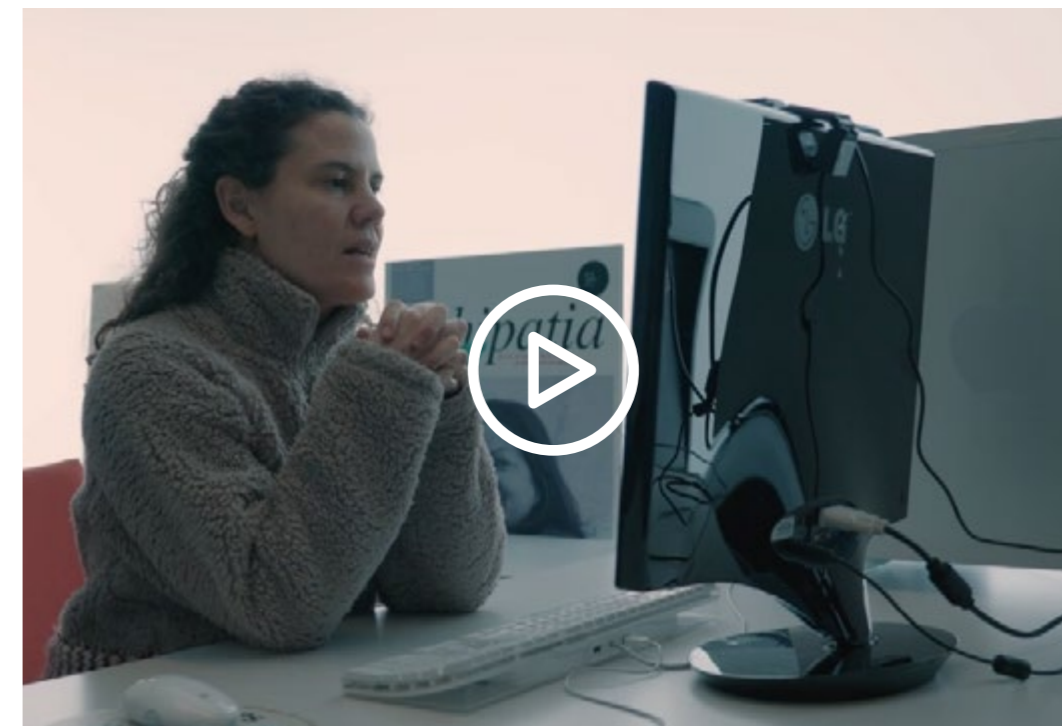
Воведувањето на учесниците ќе помогне да се создадат потребните стратегии за да се обезбеди активно учество. Развојот на активноста многу зависи од интеракцијата на младите и тоа ќе послужи како мерка за нивната мотивација и разбирање за да можат едукаторите да ја прилагодат праксата на нивните потреби. Директните прашања, почнувајќи од личните искуства, обично создаваат удобен однос помеѓу воспитувачите и младите на кои кога им се дава можност да размислуваат, дебатираат и создаваат, имаат тенденција да влијаат позитивно.

Како можам да вклучам млади со помалку можности и различни капацитети?

Користете јазик или термини кои се лесно разбирливи.

Обезбедете алатки за да им помогнете на учениците да го разберат пишаниот или изговорениот збор, да контролираат и управуваат со различните енергии и брзини, да привлечат внимание и концентрација, така што секој ќе почувствува дека е составен дел од активноста.

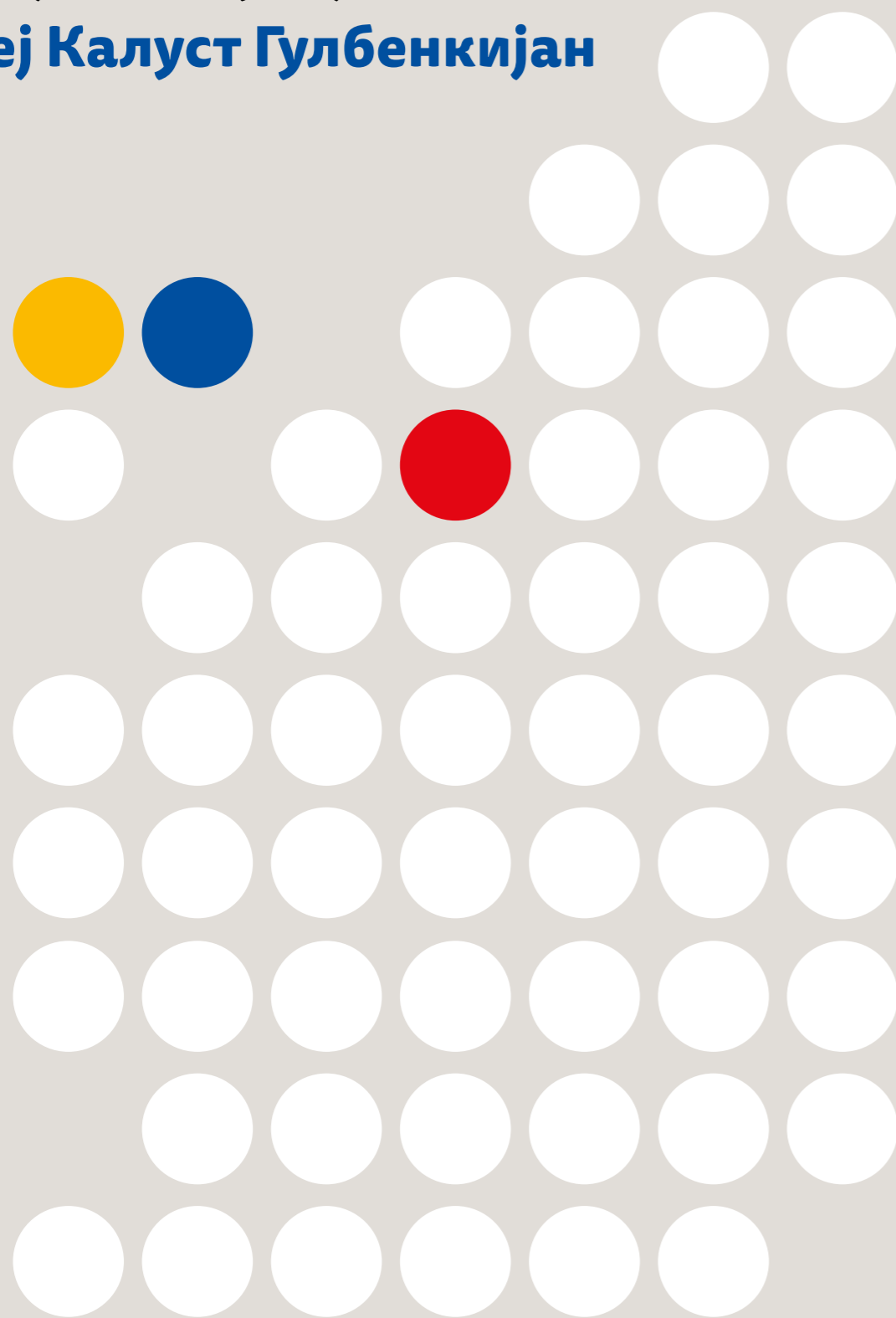
Каде можам да најдам инспирација?

MUSAC Escuela Virtual (на шпански јазик со англиски превод)

Студија на случај

Музеј Калуст Гулбенкијан

Вид на музеј: Музеј на уметност

Тип на тура: Виртуелна училница

Платформа: Google Meet или Zoom

Времетраење: 60 мин (дел за знаење: 40 минути, практичен дел: 10-15 минути, маргина од 5-10 мин за непредвидени настани)

Цели:

- Да се промовира знаењето за уметничките дела.
- Да промовира критичко размислување и активно набљудување.
- Да создава врски помеѓу различни уметнички дела.
- Да се дистрибуира збирката на луѓе кои немаат можност да го посетат музејот.
- Да се обезбеди **подлабок фокус** на секое уметничко дело, без одвлекување на вниманието од околината.

Опис на турата:

Овој виртуелен час беше наменет за млади луѓе со попреченост кои на некој начин имаат потешкотии да го посетат музејот поради транспортни или финансиски причини.

Првиот дел од часот е заснован на дијалог и има за цел да развие вештини за критичко размислување преку интерпретација на уметнички дела.

Вториот дел е креативна сесија, во која на студентите им се дава можност да дејствуваат како куратори.

Чекори:

- Подготвителен состанок со наставниците и испраќање слики.
- Вовед од учесниците и едукаторите.
- Разговор за контекстот на музејот, поставувајќи прашања како што се: „Дали веќе сте биле во овој музеј? Ако е така, што се сеќавате?“
- На новите посетители накратко им ја објаснуваме историјата на колекцијата.

- Активности засновани на дискусија во врска со две или три дела од музејската колекција, по колективна анализа и модел на размислување.

На пример:

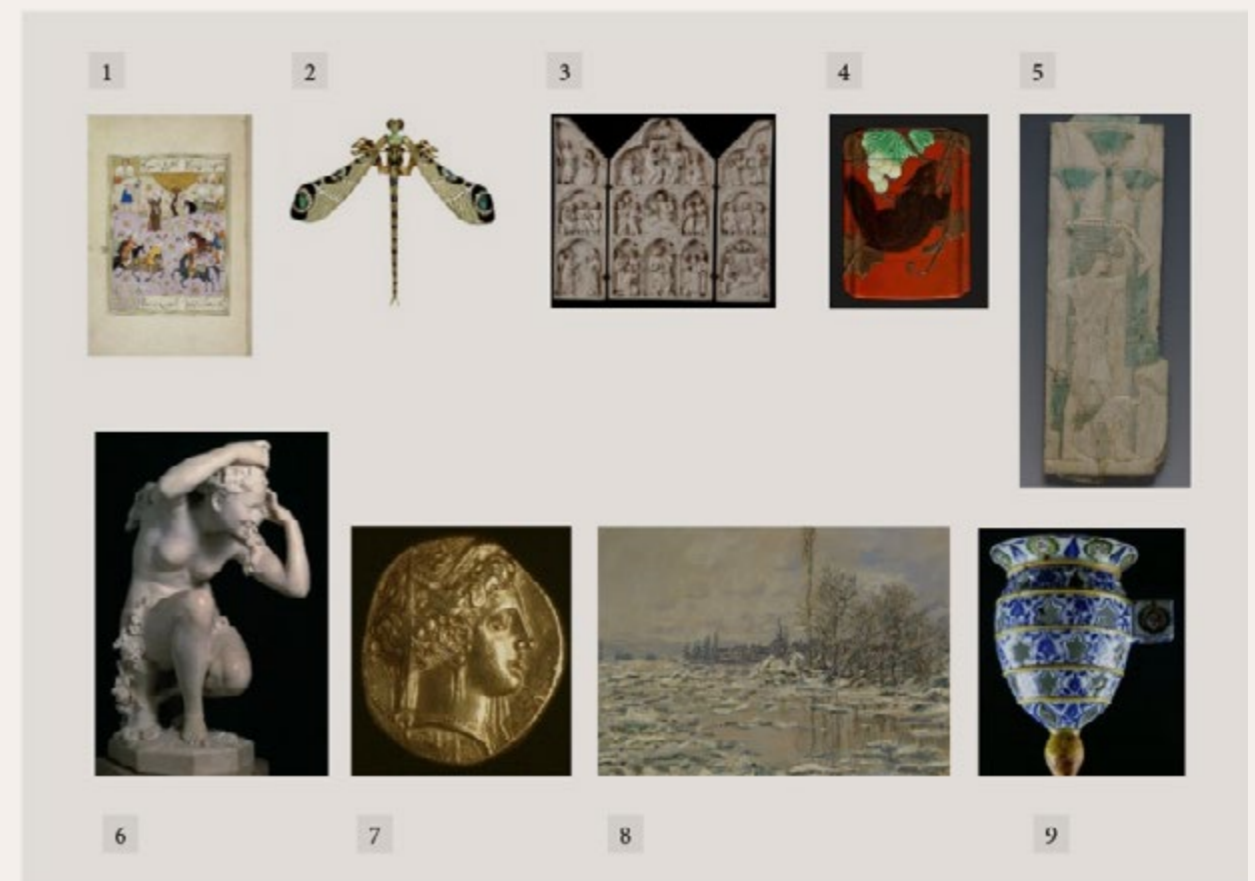
Клод Моне. *The Break-Up of the Ice* (1880)

Масло на платно

- Што гледаш?
- Кога би требало да изберете наслов за ова дело, кој би бил тој?
- Што мислите, какви материјали користел уметникот?
- Погледнете ги движењата на четката. Дали мислите дека се спонтани или намерни? Што гледаш што те тера да го кажеш тоа?
- Какви чувства ви предизвикува делото?
- Користејќи едноставен, разговорен пристап, објаснуваме што е кураторска практика:
 - Што е куратор?

- Која е улогата на кураторот во музејот?
- Наведете едноставни примери со кои учесниците можат да се идентификуваат, како уредување на куќа.
- Поделете ги учесниците во мали групи, идеално по тројца учесници. Секоја група мора да избере пет уметнички дела (од девет). Избраните дела треба да имаат заеднички фактор како што се нивните бои, материјали, форми, теми или спомените кои ги предизвикуваат. Напомена: Практичната вежба треба да биде кратка и со едноставни врски.

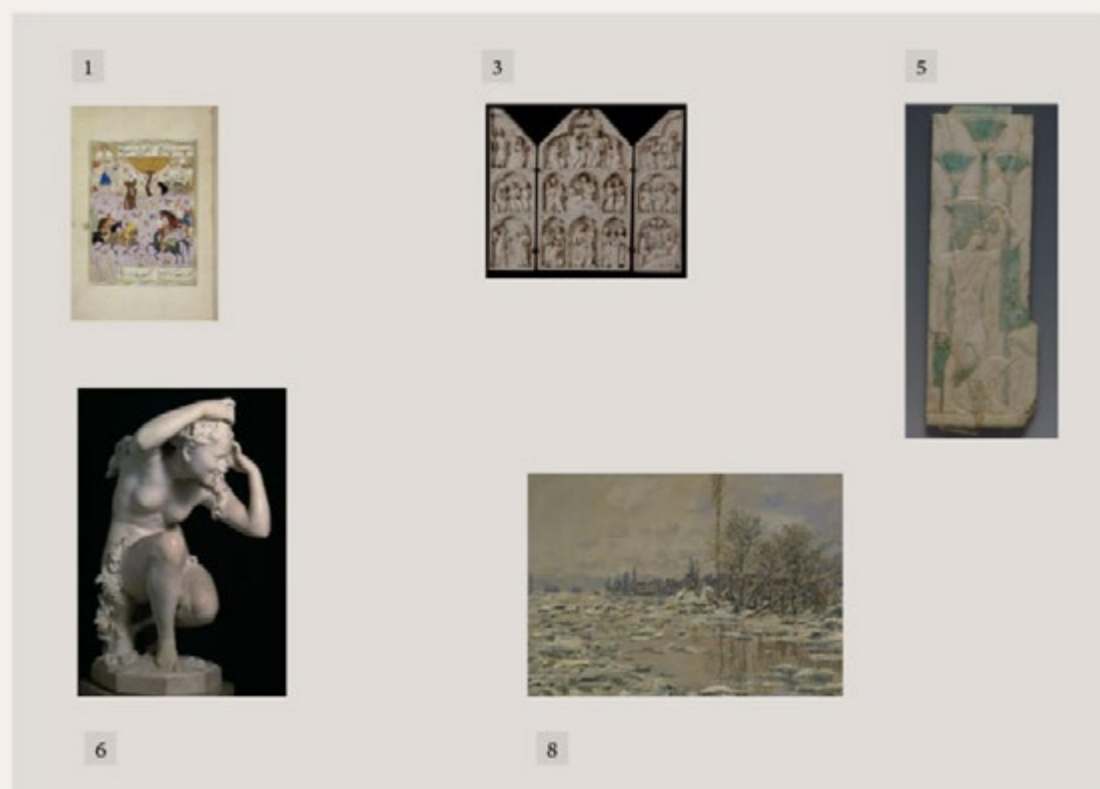
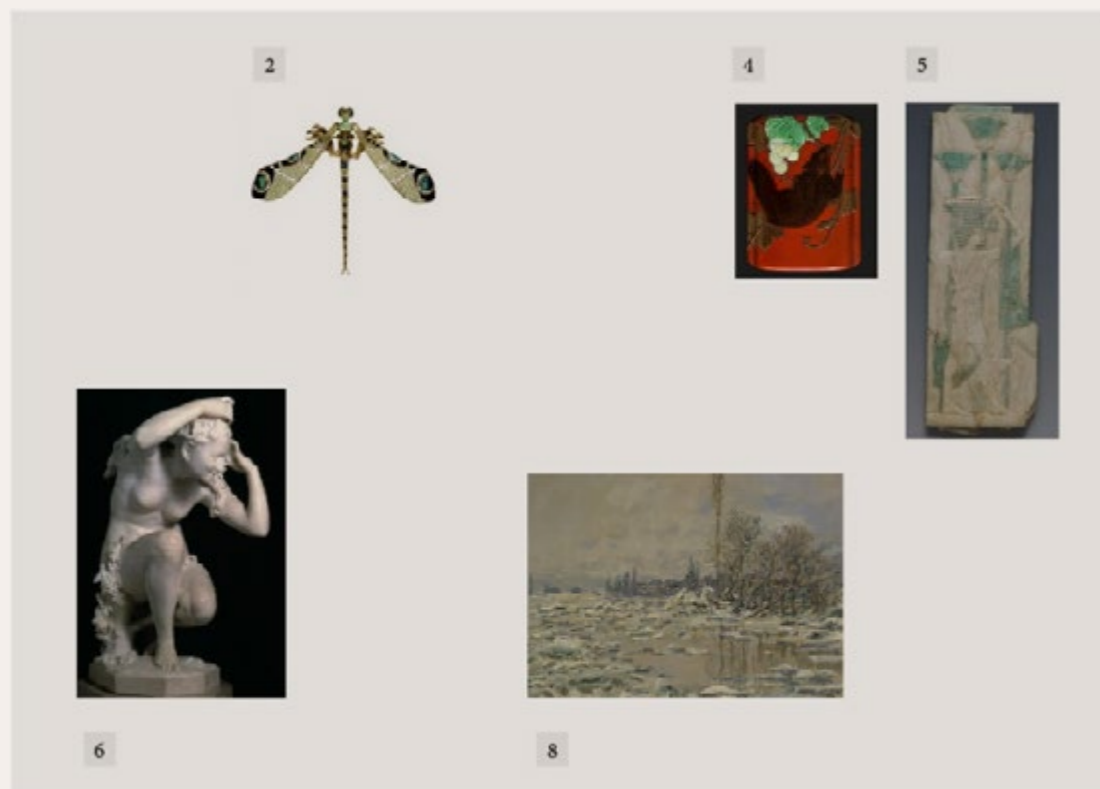
Пример за уметнички дела за избор:

- Секоја група мора да го сподели и образложи својот избор.
- Во исто време, едукаторот може да организира страница на која е прикажан изборот направен од секоја група.

Пример од 2 селекции:

Развиени механизми и алатки за виртуелна тура:

Важни точки што треба да се земат во предвид при изборот на уметнички дела: различни уметнички изрази, различни техники, содржина и детали за едноставен процес на набљудување. Овие аспекти нудат значаен примерок од делата што се наоѓаат во музејот, но овозможуваат и идентификување на различни елементи во секое уметничко дело.

Важни точки што треба да се земат во предвид при изборот на прашањата што треба да се постават: секогаш разговарајте за материјалите; користете едноставни, секвенционирани прашања и одговорни прашања од директно набљудување. Тие треба да бидат насочени кон конкретни ученици со цел да се поттикне блиска врска и да се промовира вклученоста на секој учесник.

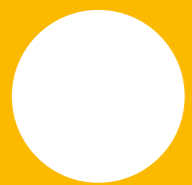
Направете PowerPoint презентација како едноставна алатка: користете јазик што е лесен за разбирање, со соодветни големини на фонтови. Користете слики со висока резолуција. Оваа презентација ќе послужи како почетна точка која ги содржи истите информации за сите.

За групната работа, уметничките дела мора да бидат испечатени во боја за да се олесни практичната вежба и поврзувањето помеѓу секое од нив.

Музејскиот тим треба да има **претходен состанок** - идеално, користејќи ја истата платформа за виртуелниот час - со наставниците и техничарите кои ја придружуваат групата. На овој состанок, едукаторите треба да ја објаснат активната и точките за активирање на кои ќе им треба интервенција од наставникот. На пример: фокусирање на вниманието на учениците на некој детал, охрабрување на групното учество и осигурување дека секој има пристап до сè. Преку оваа подготовка, наставникот може однапред да создаде соодветна средина за активната.

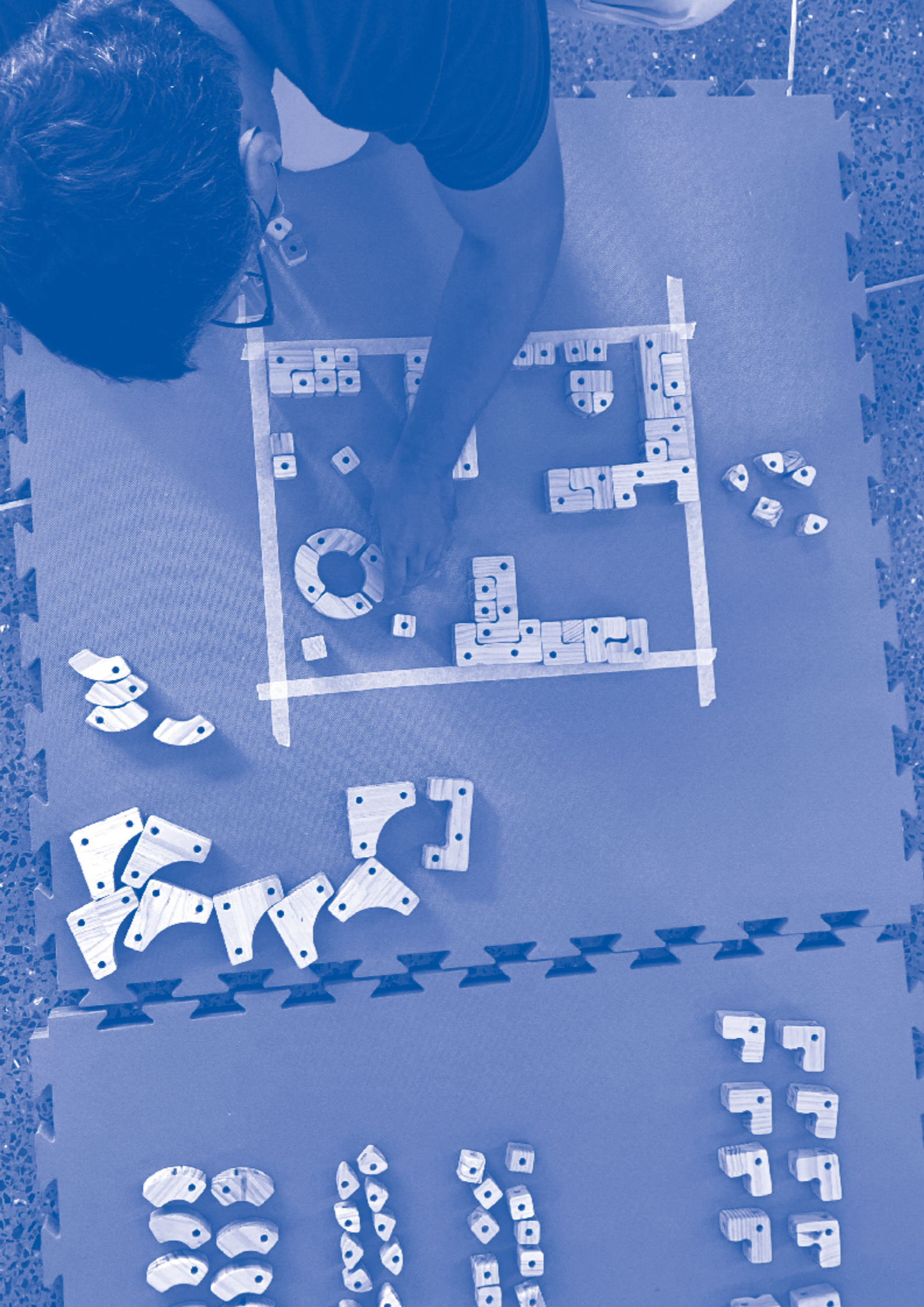
Предизвици:

- Лошата интернет конекција може целосно да ја расипе динамиката на виртуелната класа. Наставникот што ја придружува групата мора да има претходно познавање на структурата на посетата и да биде активен помошник во однос на динамиката на виртуелниот час; во спротивно, групата лесно може да ја изгуби концентрацијата и интересот за активната.
- Успехот на овој час може да биде компромитиран од преголемата разлика помеѓу когнитивните и сензорните потреби на учесниците.

ИР 2

**Сензорно
патување**

- Посетата на музеј или историска локација е секогаш повеќеслојно патување кое е сензорно, естетско и социјално. Изложбите ги активираат нашите сетила на таков начин што собираме впечатоци и добиваме повеќе информации. Колку повеќе сензорни рути се активираат, толку повеќе можеме да влијаеме на емоциите и интелектот на нашата публика.

Ја дизајниравме алатката Сензорно патување за да им помогнеме на едукаторите, младинските работници и медијаторите во музејски или историски локации да развијат едукативни активности за млади луѓе со потешкотии во учењето и интелектуална попреченост (на возраст од 13-30 години).

Сензорно патување (само на англиски)

Што е сензорно патување?

Сензорното патување е методичен пристап за подобрување на нашето искуство во музеј или меморијален центар користејќи различни сетила. Едукаторите, младинските работници или медијаторите можат да создадат свои сензорни алатки за младите луѓе со потешкотии во учењето и интелектуална попреченост да можат да истражуваат музеј или меморијален центар и да добијат пристап до делата, изложените предмети или теми преку гледање, слушање, допирање, дегустација и мирис. Покрај тоа, можеме да го искористиме и нашето „шесто сетило“ (исто така познато како проприоцепција), или свесноста за положбата и движењето на нашите тела. Сензорното патување може да се прилагоди на различни видови музеи и меморијални центри.

Сетилно искуство не е ограничено само на видот и звукот. Повеќекратните сензорни искуства се помоќни и можат да бидат наградени со поголемо ниво на ангажираност на посетителите. Со овој пристап младите луѓе со попреченост во учењето не само што доживуваат туку и стекнуваат знаења за изложба.

Може да се користат секојдневни предмети кои може или не се поврзани со изложбите. Така, предлагаме да создадеме комплет со алатки (на пр. кошница или количка со повеќе фиоки што се лизгаат надвор) што содржи различни предмети како што се:

- Оригинални артефакти, секогаш кога е можно, и земајќи ја во предвид нивната презервација.
- Репродукција на објект кој е дел од изложбата, како начин за отворање витрини.
- Модели со архитектонски размери кои можат да се користат како визуелни или тактилни алатки.
- Предмети кои сугерираат теми на изложба за да помогнат во објаснувањето на прилично апстрактни термини.
- Примероци од материјали кои предложуваат како нешто е направено, или од што е направено.
- Фотографии, исечоци или пиктограми и картички со емоции кои сугерираат места, настани или емоции.
- Аудио датотеки или музика.
- Видео датотеки или снимки.
- Материјали со силни мириси.

Кои се целите на сензорното патување?

За персоналот на музејот или меморијалниот центар, младинските работници, едукаторите и медијаторите:

- Да посетителите да се доближат дела, изложени предмети или теми.
- Да се посвети поголемо внимание на одредени целни групи и да се запознае со нивните потреби.
- Да понуди фокус ориентиран кон искуство.
- Да се понудат нови методички пристапи, особено во однос на посетителите на кои им е потребен лесно разбирлив јазик.
- Да се поедностават сложените теми во врска со историјата или уметноста и да се понуди „пристап со низок праг“.
- Да поттикне разговор за историјата или уметноста.

За целната група:

- Да се доживее нов пристап за посета на музеј или меморијален центар на свеж, инклузивен начин со користење на привлечни елементи и да се стекне општо знаење на привлечен начин.
- Да се обезбеди пристап до уметноста и историјата нудејќи различни пристапи.
- Да се овозможи учество во културниот живот и културата на сеќавање, да се направи искуството да се биде во музеј или меморијален центар (често за прв пат) пријатно и да се урнат предрасудите, бариерите или веќе постоечките стравови во врска со контактот.
- Да создава и задоволува љубопитност.
- Да се создаде безбеден простор и да се поттикне целната група да ги присвои темите на изложбата.
- Да се поттикнат младите да истражуваат и да ги споделат своите размислувања за уметничко дело или историска тема.
- Да промовира критичко размислување и активно набљудување.
- Да стекне свест и да ги изрази сопствените потреби, интереси и чувства.
- Да се учи преку забавни активности.
- Да ги стимулира сетилата преку различни уметнички дела и да поттикнува моменти на уметничко изразување.
- Да се активираат и започнат разговори за уметноста и историјата и нејзиното значење за денешното општество и животот на младите учесници.
- Да се негува емпатија кај младите преку воспоставување врски помеѓу сегашноста и минатото.

Кои чекори ми се потребни за да создадам и имплементирам Сензорно патување?

Првиот чекор е да се идентификува потенцијалот за користење на сензорен пристап во рамките на музејот или меморијалниот центар. Дали има некои сензорни елементи во изложбата или методи кои веќе се користат во едукативни формати? Кои се соодветните предмети, уметнички дела и теми до кои можеме да пристапиме преку сензорни алатки? Кои се целите на учењето?

Вториот чекор е да се развие збир на сензорни алатки во врска со специфичните предмети, уметничките дела и теми и условите на нашите музеи или меморијални центри, како и специфичните потреби на нашата целна група. Во овој поглед од клучно значење е да се биде во контакт со целната група и да се вклучат младите, наставниците или социјалните работници кои работат со целната група во процесот на развивање, тестирање и прилагодување на сензорното патување.

Третиот чекор влијае на едукаторите, младинските работници или медијаторите кои треба да одредат кои алатки од комплетот алатки се соодветни за секоја група за време на секое сензорно патување.

Последниот чекор вклучува разговор со наставниците пред активност, подготовка на просторот, алатките и брифирање на вклучените луѓе. Во зависност од групата, едукаторите, младинските работници или медијаторите треба да одлучат кои и колку алатки се користат за да се избегне преоптоварување со информации. Динамиката на презентацијата треба да варира помеѓу објаснувањата и придружниот материјал (на пр. аудио) за да помогне при одржувањето на концентрацијата на групата.

Сензорното патување може или да се вметне како методолошки пристап во тура со водич или работилници (на пр. во веќе постоечки образовен формат наменет за млади со потешкотии во учењето), или може да се спроведе како посебна активност по изложбена тура. Во првиот случај, сензорните алатки се користат за време на турата со водич за да се обезбеди пристап до презентирани предмети, уметнички дела или теми. Во вториот случај, активността може да започне со активност за “кршење на мразот”, проследено со кратка посета на изложбата, Сензорно патување во форма на работилница и финално размислување.

Што се однесува до времетраењето на Сензорното патување, препорачуваме 90 до 120 минути. Важно е да се останете во контакт со потребите на групата, овозможувајќи паузи помеѓу нив. Ако групата почне да покажува недостаток на мотивација или внимание, на активността може да се стави крај.

Големина на групата

Се препорачуваат најмногу 15 учесници и двајца едукатори за да се обрне соодветно внимание на секој учесник. Групата може да се подели во две помали групи.

Кои се компетенциите потребни за едукаторите, младинските работници и медијаторите во креирањето и спроведувањето на нивното сопствено сензорно патување?

Оние кои сакаат да развијат и спроведат сопствено сензорно патување мора да ги поседуваат следните компетенции:

- Чувствителност и отвореност кон туѓите емоции и докажано искуство во справувањето со различни групи млади со попреченост во учењето.
- Способност да се создаде безбедна средина за младите со потешкотии во учењето да се чувствуваат добредојдени и поддржани.
- Знаење како да се примени историјата или уметноста како метод за зајакнување на младите и охрабрување да учествуваат во културниот живот.
- Способност за комуникација и креативно размислување.
- Флексибилност и приспособливост кон потребите на учесниците.
- Соодветно познавање на лесно разбирлив јазик.
- Добри вербални и невербални комуникациски вештини, вклучувајќи емпатија и разбирање на потребите на младите луѓе со или без пречки во учењето.
- Капацитет да ги приспособат своите комуникациски вештини на нивото на групата, земајќи ги во предвид нивните способности за учење.
- Способност да се слуша активно (избегнувајќи стереотипи и предрасуди) да се стимулира дискусија, да се користи како платформа и „безбедно место“ за да им се овозможи на младите да бидат слушнати и да го споделат своето мислење.
- Способност да се инспирира поддршка и меѓусебно разбирање во рамките на групата учесници.

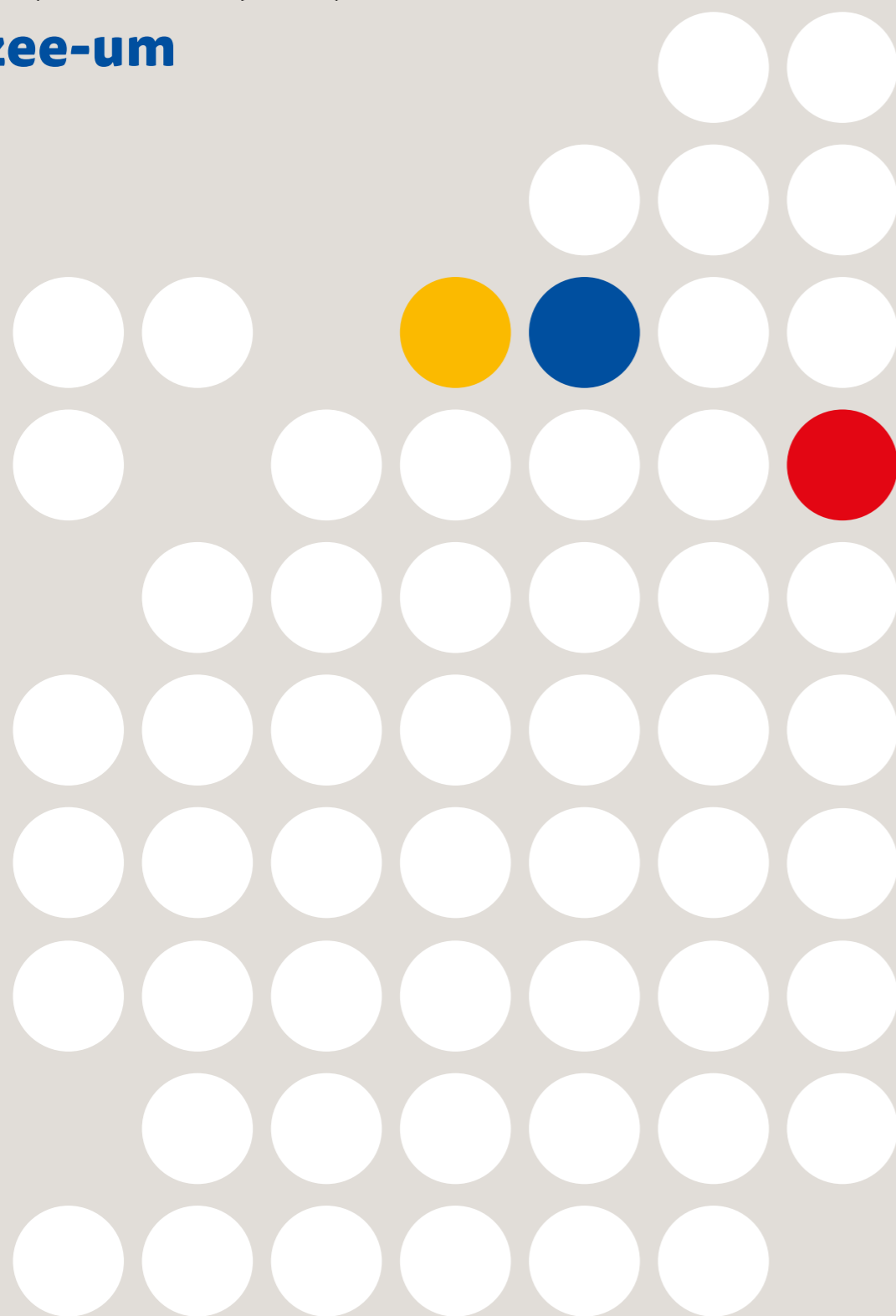

Студии на случај

Студија на случај 1

му-зее-ит

Вид на музеј: музеј на уметност, историски музеј

Како го имплементираме Сензорното патување?

Сензорното патување беше спроведено во Му.ЗЕЕ, музеј специјализиран за белгиска уметност од 1830-тите наваму. Привремените изложби на Му.ЗЕЕ се менуваат редовно и следствено, важно е да се изберат уметничките дела пред активноста и материјалите да се подготват како презентабилна, пренослива единица. Исто така, неопходно е однапред да постојат информации поврзани со групата како што се: возраст и когнитивно ниво, број на учесници и посебни потреби.

За оваа активност, учесници беа млади на возраст помеѓу 18 и 25 години, вклучително и лица со интелектуална попреченост и аутистичен спектар на нарушување (АСН). Тие беа поделени во четири групи од 8 до 11 млади и секоја група работеше на различна изложба. Првата изложба беше *Леонард Понго – Примордијална Земја*. Ова беше изложба на фотографии/видео посветени на работата на Леонард Понго, уметник од Конго, кој бара други начини за давање форма на натчовечката сила на земјата. Неговите слики со пејсажи од Конго ѝ дозволуваат на природата да зборува, без никаков обид да се понудат било какви толкувања. Втората изложба беше од колекцијата Му.ЗЕЕ, која опфаќа различни периоди и стилови, но со Белгија како нејзин заеднички именител. Секоја група работеше на приближно пет уметнички дела и беа земени во предвид нивното темпо и интереси. Структурата на активноста е следна:

На почетокот на активноста сите стојат во круг: можеме да ги слушнеме и видиме сите. Се претставуваме. Се сместуваме во просторот: каде сме, како го чувствуваме овој простор, како звучи овој простор? Ова е добар момент да се потсети групата на музејските прописи.

За време на активноста се препорачува учесниците да седнат во близина на уметничките дела.

По активноста, треба да има одредено време со цел учесниците да направат кратка евалуација на активноста. Ова може да се направи со седнување до последното прегледано дело и одговарање на прашања поврзани со сетилата и емоциите.

Развиени алатки

Групите работеа на конкретни уметнички дела избрани од едукаторите врз основа на можните интереси на младите, приспособливоста на алатките кон уметничките дела или темата на активноста. На пример, младите лесно можат да се поврзат со мултимедијални дела бидејќи тие доаѓаат од дигитална генерација.

Секоја работа беше поврзана со одредена активност која може да вклучува едно или повеќе сетила.

На пример:

1/
Леонар Понго
Untitled, 2021
Video 8'19"

Активноста се состоеше од гледање и слушање видео дело и експериментирање со сенки.

- За да го олесниме учеството на луѓето кои не можат добро да се справат со гласните стимули, го исклучивме звукот и обезбедивме слушалки.
- На учесниците им беа дадени бели картонски исечоци со препознатливи форми (риби, облаци, птици) кои ги користеа за движење помеѓу платното и проекцијата. Ги набљудувавме сенките создадени од исечоците и ефектот што го создава врз уметничкото дело: дали го менува значењето на уметничкото дело?
- Рацете танцуваа на звуци и музика, во светлината на проекцијата. Сенките повторно си играат со уметничкото дело.

Гледање на делото на Леонард Понго пред почетокот на активноста
© mu-zee-um vzw

Отсечените форми фрлаат сенки на видео проекција на подот, дозволувајќи им на учесниците да станат дел од уметничкото дело. © mu-zee-um vzw

2/
Леонард Понго
Untitled, 2022
УВ печатење на платно за едра

На секоја страна од платнато беа спроведени различни активности.

- Стоевме на спротивните страни од платната и се префрливме на музиката; прво по едно лице на секоја страна, потоа неколку луѓе.
- Ги пресликувавме нашите движења на секоја страна од платното: Каков е ефектот на платното врз нашите движења? Дали нашите движења го надополнуваат уметничкото дело?
- Дискутиравме за сликите испечатени на различни материјали: дали е ова уметност или не? Што го прави ова уметност? Како фотографијата добива поинакво значење поради материјалот на кој е испечатена?

Децата и младите со аутизам често имаат големи тешкотии со имитирањето¹². Истражувачите откриле дека треба да развијат вештини за имитација пред да можат да стекнат заедничко внимание (заеднички фокус на две лица на одреден предмет). Имитацијата е важен фокус на интервенцијата за децата и младите со аутизам и им помага да ги подобрат нивните севкупни социјални способности.

Учесниците се движат од двете страни на платната во ритам на музиката што го придружува ова уметничко дело. Тие стануваат огледало едни на други.

© mu-zee-um vzw

3/

Мари-Жо Лафонтан

Belle jeunesse, 1998 година

Фотографии во боја на алуминиум

За ова уметничко дело, користевме картички со емоции за да ги илустрираме чувствата на прикажаните субјекти:

- Какви емоции изразува овој портрет? Можете ли сами да направите такво лице?
- Како бојата на позадината влијае на портретот?

Користивме картички со емоции за да ги илустрираме чувствата на прикажаните субјекти. © mu-zee-um vzw

4/

Рик Вутерс

Women at the window, 1915

Масло на платно

Користивме картички во боја за да откриеме различни нијанси и ги следевме овие насоки:

- Изберете ја бојата што одговара на лицето на субјектот.
- Гледајте се во лицата. Кои бои ги гледате? Која боја е во сенка/на светлина?

Користевме картички во боја за да ги откриеме боите во портрет.
© mu-zee-um vzw

5/
Леон Спилиарт
P.C. Van Hecke en Novine, 1920

Молив, акварел, гуаш, сребрена точка и индиско мастило на картон

Constant Permeke
Peasant family with cat, 1928
Масло на платно

Портретите на Пермеке и Енсор покажуваат богати ткаенини како што се тантела, кадифе, груби кафени ткаенини, пердуви, накит итн.

- Учесниците бараа облека што одговара на портретите и ги допираа различните ткаенини. Како уметникот се обидел да го претстави чувството на таа ткаенина со боја?
- Сортиравме делови од ткаенина: кои се совпаѓаат со сликата на Пермеке, а кои со сликата на Спилјаерт? Зошто?
- Зошто ја носат оваа облека? Каква атмосфера создава таа облека?
- Ако позирате за слика, што би носеле? Како би седнале? Учесниците или позираа на постаменти или скицираа портрети на таблет

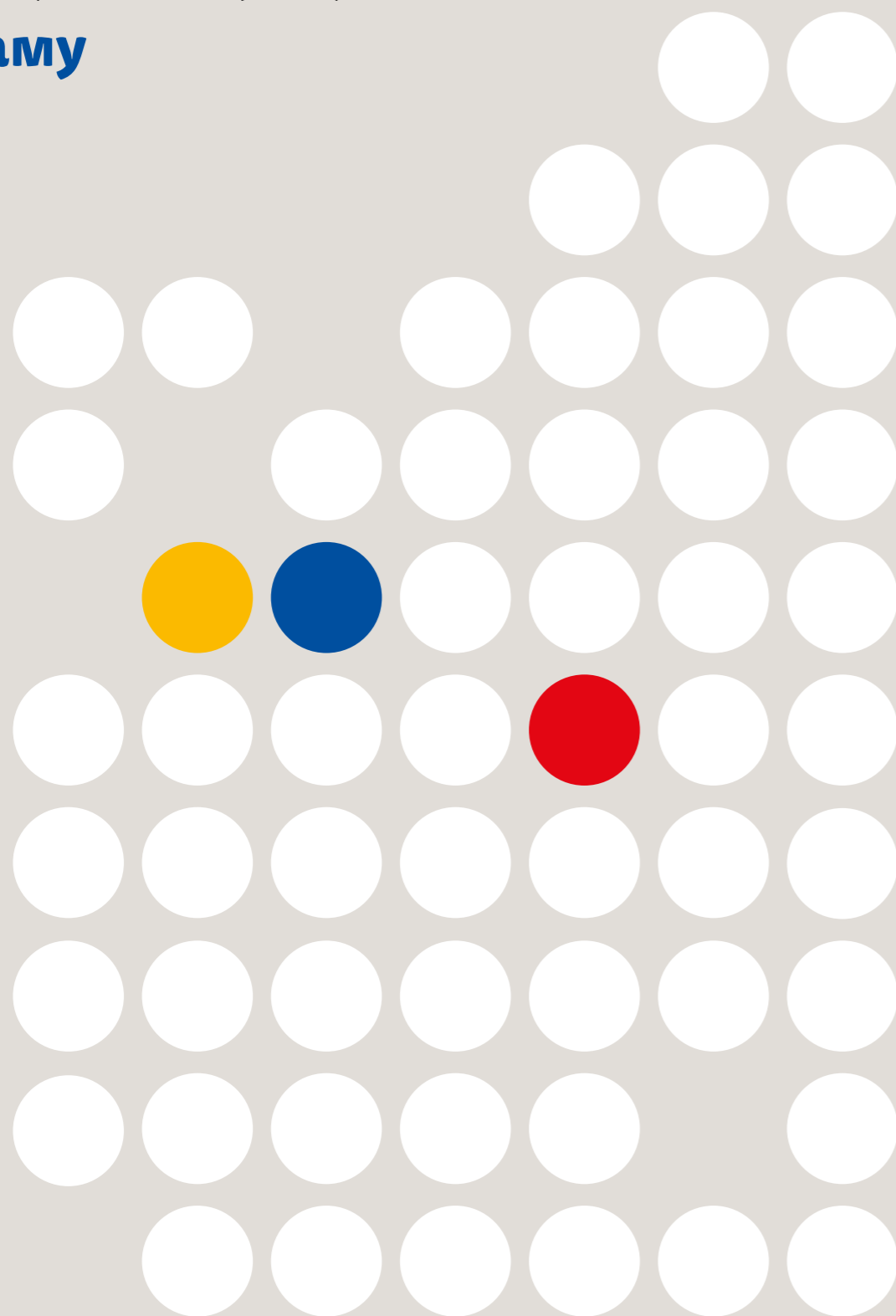
Облеките, капите и монистата помагаат да се создаде живописно табло, инспирирано од портретите во музејот. © mu-zee-um vzw

Како ги вклучивме младите луѓе со потешкотии во учењето, луѓето кои работат со нашата целна група и персоналот на музејот или меморијалниот центар во процесот на развивање на Сензорното патување?

Од почетокот на проектот iam, волонтери од mu-zee-um и луѓе кои работат со оваа целна група беа поканети заеднички да направат бура на идеи. Во различни подгрупи беа развиени и тествани алатки со различни целни групи: млади луѓе со интелектуални, визуелни или слуховни попречености. Учесниците потоа беа поканети да ги споделат своите искуства за Сензорното патување да може да се прилагоди.

Студија на случај 2.

Вабаму

Вид на музеј: Историски музеј

Како го имплементиравме Сензорното патување?

Смисливме целосно нов музејски час, фокусирајќи се на две приказни во постојаната изложба на музејот за да ја одржиме лекцијата што е можно поконкретно. Избравме детски приказни за учениците да можат повеќе да се поврзат со нив – Хансу и Урве, двајцата на 14-годишна возраст.

Врз основа на двете приказни што ги избравме, почнавме и да бараме соодветни сензорни решенија кои ќе помогнат при раскажувањето на приказните. Предметите и визуелните извори станаа доминантни, а додадовме и две аудио снимки и еден олфакторен предмет.

Исто така, поставивме максимален лимит на големината на групата – 10 студенти + едукатори.

Развиени алатки

Визуелни алатки

Користевме различни визуелни извори. Бидејќи фокусот на нашата лекција беа приказните на Хансу и Урве, веднаш им покажавме на учениците фотографии од нив, а фотографиите останаа видливи за учениците до крајот на приказната.

И двете приказни беа илустрирани со предметите во витрината - јакната на Хансу и ранецот на Урве и бегалскиот брод во изложбената соба.

Бидејќи Хансу беше еден од Естонците кои беа депортирани во Сибир, а Урве беше еден од оние кои побегнаа во 1944 година, ние исто така користевме мапа за да ги илустрираме нивните приказни, а ученикот(ите) можеа да ја повлечат линијата од почетната точка до дестинацијата, за да се добие идеја колку далеку треба да патуваат и двајцата.

Приказната на Хансу вклучувала и цртеж на вагон за депортација и скица од нивната соба во Сибир која што тој самиот ја направил. Изложбената соба, која е дизајнирана како вагон, исто така им помогна на учениците подобро да се поврзат со приказната.

Изложбената соба со тема Нечовечност, симболизирана со вагонот. © Вабаму

На часот во музејот користевме картички со емоции, бидејќи двајцата ученици од тест-групата драстично се разликуваа во стилот на учење и изразувањето. Позборливите ученици (претежно тешкотии во однесувањето и учењето) ги користеа картичките со емоции на крајот од приказните на Хансу и Урве за да покажат што можеби чувствувал Хансу кога бил принуден да го напушти својот дом и како се чувствувала Урве на нејзиното патување за бегство. Со децата со аутизам, од кои повеќето не зборуваа или не сакаа да стапат во контакт, користевме картички со емоции само на крајот од часот, кога ги прашавме какви емоции предизвикуваат кај нив приказните и посетата на музејот.

Бидејќи просториите на музејот се прилично темни, користевме дополнително осветлување за да ги направиме предметите и музејскиот едукатор повидливи за учениците и ги исклучивме сите екрани што можеби им го одвлекуваа вниманието.

Куфер со предмети од приказната на Хансу и картички со емоции. © Вабаму

Слики и мирозливи кесички поврзани со приказната на Хансу. © Вабаму

Аудио

Користивме две аудио снимки. За приказната на Хансу, ги искористивме звуците на работа во работилница за дрво (бидејќи Ханс работеше во работилница за дрво додека беше во Сибир). За приказната на Урве, користевме песна што беше прочитана на шведски, за учениците да добијат идеја за јазичната средина во која се најде Урве по напуштањето на Естонија и јазикот на кој мораше да ги продолжи студиите на училиште. Песната гласно ја читаа деца кои живеат во Шведска, а зборува за уникатноста и еднаквоста на секоја личност меѓу другите. Пред да им кажеме која е главната порака на песната, ги оставивме учениците да погодат за што се работи во песната.

Мирис

За мириси, користевме различни мали кесички и лименки/тегли. Приказната на Хансу вклучуваше кесички како што се лисја од бреза, црн леб, гранки од бор и смрека и сушени бобинки од шипка. Вториот не даде толку добар резултат како што се надевавме, и наместо тоа го користевме како тактилен и визуелен материјал. Учениците можеа да ги мирисаат мирозливите кеси и да погодат каков е мирисот, а потоа мораа да погодат како тој мирис може да се поврзе со приказната на Хансу.

За приказната на Урве, користевме стаклена тегла што содржи земја. Студентите мораа да истражуваат/погодат што е тоа и да одлучат дали Урве го спакувала во куферот на нејзиното бегство. Направивме грешка на првиот пилот час, каде што користевме стара тегла со други мириси кои ги погрешиле учениците, па затоа препорачуваме да изберете безмирисна ткаенина и нова тегла/пакет при изборот на кесички и лименки со мирис.

Una selección de artículos que Hansu pudo haber empacado para llevarse los.

© Vabamu

Тактилни алатки

Ја раскажавме приказната на Хансу во изложбена просторија дизајнирана како вагон за депортација, што исто така ни даде можност да погледнеме околу вагонот и да измериме колку е голем.

Од предметите пред групата, требаше да ги избереме оние што можеби Хансу ги пакуваше во моментот кога беше депортиран. Имаше и стари работи и модерни предмети кои имаа цел да ги поттикнат учениците да размислуваат критички. Учениците можеа сами да ги погледнат предметите и да ги пакуваат во вреќа направена од постелнина. Тоа не беа оригиналните предмети во сопственост на Хансу, туку слични примери: романи за млади (стари книги на кои што ги лепевме кориците од книгите што Ханс ги спакувал со него), хартија за цртање, моливи, волнени чорапи, ленена крпа, памучен кревет лен, јаболка, модерно плишано мече и рубли.

За да ја раскажеме приказната на Хансу уште подобро, целта ни беше да најдеме памучна јакна идентична на онаа што Ханс ја носеше во Сибир, за учениците да имаат можност да ја пробаат. За жал, не можевме да го најдеме ова за првите тест групи.

За приказната на Урве, во куферот ги спакувавме работите што и беа потребни за нејзиното бегство. Изборот требаше да биде направен од следниве ставки: старо радио, естонско знаме, естонска почва, летен фустан, капа, бисери, МР3 плеер, слушалки, германски марки и копија од документ за идентификација од 1940-тите.

Освен тоа, децата имаа можност да го истражуваат и бегалскиот брод кој се наоѓа во изложбената просторија.

За да ја илустрираме приказната на Урве, користевме и вода за да покажеме колку студено може да биде Балтичкото Море во септември 1944 година (околу 12 степени). Учениците се обидоа да ја погодат вистинската температура со допирање на водата со рацете, па на крајот со децата ја измеривме вистинската температура на водата. Треба да се спомне и дека температурата на водата складирана во замрзнувачот брзо се зголеми во топла просторија, така што водата подготвена на почетокот на часот наскоро може да не биде доволно ладна за показната вежба.

Избор на предмети што можеби Хансу ги спакувал за да ги земе со себе. © Вабаму

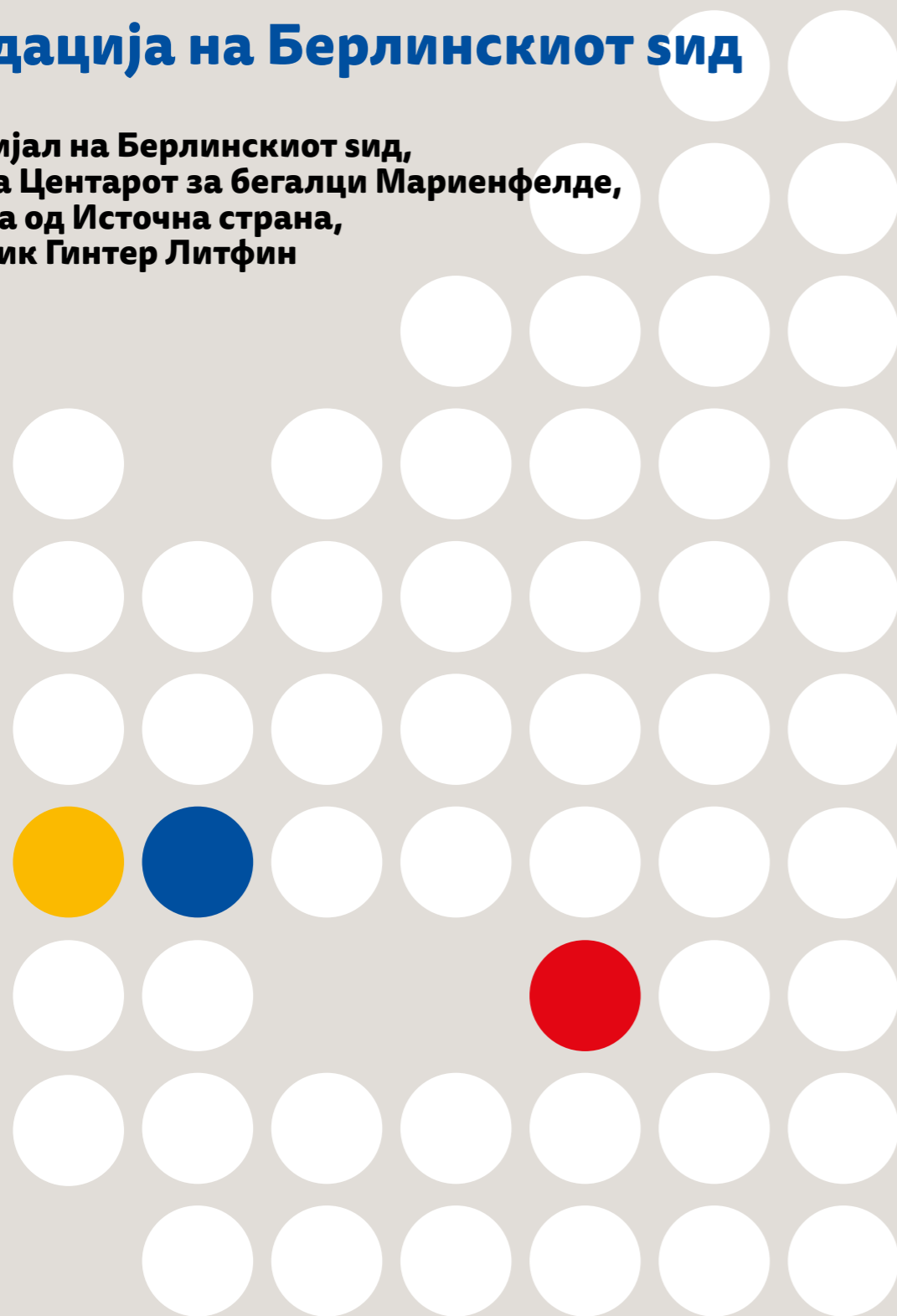
Како ги вклучивме младите луѓе со потешкотии во учењето, луѓето кои работат со нашата целна група и персоналот на музејот или меморијалниот центар во процесот на развивање на Сензорното патување?

Сензорната тура ја развивме заедно со музејскиот тим, врз основа на претходното искуство на нашите вработени со ученици со интелектуална попреченост во општообразовните училишта, научните написи/литературата и практиките на другите музеи. Консултиравме уметнички терапевт и наставничка во градинка, кои исто така имаат сретнато деца со интелектуална попреченост во нивната работа. Спроведовме две тест часови, а слабостите што се појавија со првата тест група и повратните информации од наставниците беа земени во предвид и применети во вториот тест час. Треба да се напомене дека голем дел од спроведување на часот зависи од нивото на учениците, па раководителот мора да биде подготвен да ги приспособи своите активности во било кој момент.

Студија на случај 3

Фондација на Берлинскиот ѕид

Меморијал на Берлинскиот ѕид,
музеј на Центарот за бегалци Мариенфелде,
галерија од Источна страна,
споменик Гинтер Литфин

Тип на музеј: меморијален центар со изложба на отворено, историски музеј (изложба во затворен простор)

Како го имплементираме Сензорното патување?

Развиените сензорни алатки (со користење на аудио, тактилни и визуелни алатки, мириси и движење/чувства на телото) беа интегрирани во веќе постоечките тури и работилници со водич, спроведени на едноставен јазик во Фондацијата на Берлинскиот ѕид. Алатките нудат мултисензорен пристап кон историските локалитети и теми презентирани за време на турата со водич или работилницата. Нашите пилот тестови покажаа дека комбинирањето на две или повеќе сетила за пристап до тема обезбедува подлабоко искуство: секој има различен афинитет за сетилата и колку повеќе сетилни канали се обраќате, толку е поголема шансата да допрете до секој член во групата.

За да го спроведеме Сензорното патување на изложбата на отворено, изградивме количка со сите потребни алатки. На овој начин, водичите имаат на располагање повеќе алатки од кои што можат да изберат кои и колку од нив сакаат да ги користат во зависност од потребите и интересите на групата. Во случај на изложба во затворен простор, исто така е можно претходно да се постават алатките на одредени станици.

Развиени алатки

Создадовме две категории алатки: 1. Алатки кои се независни од локацијата: тие го поддржуваат раскажувањето на турата/работилницата со водич и обезбедуваат пристап до периодични теми на Фондацијата на Берлинскиот ѕид. 2. Алатки кои се специфични за локацијата или изложбата: тие се однесуваат на одредена тема или биографија. Сè на сè, развивме повеќе од 30 алатки кои се движат од различни типови аудио (музика, звук, интервју), практични предмети, модели, визуелни помагала (телескопи, фотографии, детали за сликата) до перформативни дејства (задачи за пребарување, инструкции движења). Подолу, ви претставуваме избор од овие алатки.

Алатки независни од локацијата

Пиктограмите (визуелна алатка) претставуваат збор или идеја со илустрација. Тие ги придружуваат објаснувањата на водичот и им помагаат на учениците да разберат што е кажано. Историските настани или процеси (на пр. Мирната револуција и падот на Берлинскиот ѕид), како и апстрактните термини или концепти поврзани со историска тема (на пр. слобода на говор, самоопределување итн.) се визуелизирани преку пиктограмите.

Емотиконите (визуелна алатка) претставуваат емоција. Тие им помагаат на учениците да визуелизираат како некој се чувствувал во одредена ситуација во историјата или им помагаат на младите да се стават во туѓа позиција. Преку емотикони, учесниците можат да изразат како се чувствуваат во однос на историска тема или посета на самиот меморијален центар. Кога користите емотикони, осигурајте се дека нивното значење е јасно.

Препорачуваме да работите со пиктограми и емотикони кои се користат во училиштата за посебни потреби¹³. Ова помага да се поттикнат моментите на препознавање. Како визуелни алатки, пиктограмите и емотиконите работат преку старосните граници, лингвистичките граници и нивоата на учење, обезбедувајќи средство за невербална комуникација.

Алатки поврзани со темата

Поделен Берлин/Поделена Германија: Историските монети од ГДР и Сојузна Република се воведени како тактилна алатка за пример за поделбата на Германија. Монетите нудат пристап со низок праг на поранешното постоење на две германски држави: држејќи ги во раце, младите можат да ја споредат нивната материјалност, дизајн и симболи. Монетите се добар начин да започнете дијалог. Според нашето искуство, учесниците кои се сеќаваа на овие валути (на пр. наставници) почнаа да споделуваат делови од сопствената биографија со групата. Младите препознаа дека монетите не се модерна валута. Монетите се однесуваат на секојдневниот живот на младите, а сепак го пренесуваат минатото и сегашноста како временски концепти кои се основни за разбирање на историјата.

Млади кои истражуваат историски монети од ГДР и Федерална Република. © Фондацијата на Берлинскиот ѕид

Како уште еден начин да се визуелизира поделбата на Германија, развиеме тактилни карти на поделена Германија и поделен Берлин. Слично на сложувалка, од младите се бара „да состават“ делови од картата што ги претставува двете германски држави и Западен и Источен Берлин. Дополнително, се доделуваат знамињата на Сојузна Република и ГДР. Картите ги користевме во комбинација со историските монети.

Тунели за бегство: за да разговараме за поранешните тунели за бегство на Бернауер Штрасе на Меморијалот на Берлинскиот ѕид (меморијал со изложба на отворено), комбиниравме четири сетила. Усвоивме биографски пристап, раскажувајќи ја приказната за Евелин Рудолф, која избега од ГДР во 1962 година како млада жена по тунел за бегство. Прво, современиот сведок е претставен преку фотографија (визуелна алатка), а потоа кратка секвенца од интервју (звучна алатка) го опишува нејзиниот лет. По снимката, поставивме прашања за тоа што разбрале младите. Нашето искуство покажува дека аудиото не треба да биде подолго од 2:30 минути и дека соговорникот мора да зборува на разбирлив начин. Пред да ја пуштите снимката препорачуваме да ја подготвите групата за аудио за да можат да се фокусираат на слушање. Ако се користи аудио во надворешен простор, погрижете се да најдете тивко место без бучава во позадина или поканете ја групата да се приближи. Во случај на гласни или непријатни звуци, препорачливо е да се даде претходно предупредување за да можат луѓето чувствителни на бучава да се држат на растојание.

Тактилни карти кои ја визуализираат поделбата на Германија.
© Фондација на Берлинскиот сид

Следејќи го описот на Евелин, водичот визуелизира колку бил висок и широк тунелот за бегство со креирање на контура на тунел користејќи два преклопни линијари (алатка за сензори за телото). Младите се поканети да поминат низ овој „тунел“ и на тој начин физички да искушат како луѓето морале да се движат низ тунел за бегство. Конечно, примерок од мирис на влажна земја (алатка за мирис) го пренесува чувството да се биде под земја.

Приказната за бегството на Хартмут Рихтер: во музејот на Центарот за бегалци Мариенфелде (изложба во затворен простор) работиме со сетилата за вид, допир и слух за да ја раскажеме приказната за Хартмут. Тој избега од ГДР во 1966 година како млад, пливајќи покрај каналот на границата. За почеток, водичот го запознава Хартмут и локацијата на

Создавање „преглед на тунелот“.
© Фондацијата на Берлинскиот сид

Допирање на вода од поранешниот граничен канал.
© Фондацијата на Берлинскиот сид

неговиот лет користејќи историски фотографии (визуелна алатка). Додека ја раскажува приказната на Хартмут, водичот им дава на младите три практични предмети (тактилна алатка), така што делови од приказната стануваат опипливи. Кеса со ладна вода го започнува разговорот за тоа како се чувствувал Хартмут додека пливал покрај каналот. Хартмут со себе го зел само пасошот, сместен под капа за капење. Овој дел од приказната е оживеан со оригинален пасош на ГДР и капа за капење кои младите можат да ги допрат. Групата може да ја истражува материјалноста и функцијата на овие предмети.

Пред или потоа, младите дознаваат за причините зошто Хартмут побегнал: тој се спротивставувал на политичките услови во ГДР. Како пример, прикажана е плоча на Битлси (визуелна алатка). Тоа го претставува ентузијазмот на Хартмут за западната музика, која била забранета во ГДР и чии обожаватели биле прогонувани во тоа време. Дополнително, групата слуша песна на Битлси (звучна алатка). Откако ќе ја слушнат песната водичот прашува дали на младите им се допаѓа песната, каква музика сакаат и како би се чувствувале доколку не им е дозволено да ја слушаат истата.

Младите гледаат во поранешната
граница на реката Шпре.
© Фондацијата на Берлинскиот ѕид

Заедничка активност: мерење на поранешната гранична лента.
© Фондацијата на Берлинскиот ѕид

Граничните војници на Берлинскиот ѕид: за да ја пренесеме поранешната гранична ситуација во галеријата „Источна страна“ (изложба на отворено), користевме селективна визија како методичен пристап. За да добијат идеја за тоа како е да се работи на Берлинскиот ѕид, младите стојат на поранешниот граничен појас (Исток-Берлин) и гледаат преку реката Шпре кон спротивниот брег (Запад-Берлин). Најпрво, од групата се бара да именува работи што можат да ги забележат денес користејќи двогледи или „телескопи“ направени од картонски ролни (визуелна алатка). Потоа е претставена историска фотографија од локацијата (визуелна алатка). Групата може да ја спореди поранешната ситуација со она што го виделе преку телескопите/двогледот. Ваквите задачи за пребарување се добар начин да се активира групата и да се обезбеди чувство на постигнување кога задачата е завршена. Препорачуваме да користите визуелни помагала за време на вежбите за пребарување бидејќи тие помагаат да се разбие сложената ситуација. Во случајот со двогледот, младите можеа истовремено да се фокусираат на одреден дел од околината и можеа да зумираат и одзумираат. Задачата за пребарување се користи и како можност да се зборува за жртвите на Берлинскиот ѕид, како што е петгодишниот Цетин Мерт, кој се удавил во Шпре во 1975 година. Реката била дел од граничната област на ГДР.

Гранично утврдување и караула: на споменикот Гинтер Литфин (урбан простор/изложба во затворен простор) комбиниравме три сетила за да го изразиме распоредот на Берлинскиот ѕид. Покрај поранешната караула, во која се наоѓа споменикот, на тоа место не се сочувани остатоци од

граничното утврдување; предизвик кој моравме да го надминеме. Избравме историска фотографија (визуелна алатка) за да покажеме како изгледала локацијата во минатото и ги замоливме младите да именуваат работи што сè уште можат да ги забележат во денешното опкружување. Оригинален фрагмент од сидот (тактилен алат) и парче бодликава жица (тактилен алат) функционираат како материјални претстави на граничното утврдување. Младите можат да ги допрат овие историски практични предмети и водичот ги поврзува назад со историската фотографија. Избравме перформативен пристап заснован на движење на телото (тело-сензорна алатка) за да им дадеме на младите идеја за длабочината на поранешната гранична лента. Работејќи заедно и користејќи линијар за преклопување, младите ја мерат ширината на поранешната гранична лента. Свесното движење низ просторот го подобрува разбирањето на учениците за ширината на граничната лента.

За да ги направиме караулата и нејзината поранешна функција достапни за сите (зградата не е без бариери), изградивме модел на кулата (тактилна алатка) што овозможува „поглед внатре“. Репликата е опремена со мебел и фигурини на војници.

Како ги вклучивме младите луѓе со потешкотии во учењето, луѓето кои работат со нашата целна група и персоналот на музејот или меморијалниот центар во процесот на развивање на Сензорното патување?

Претходно разговаравме со млади луѓе со потешкотии во учењето, наставници од училиште со посебни потреби, образовниот кадар од заштитената работилница за лица со пречки во учењето и образовниот персонал и водичите на Фондацијата Берлински сид. Целта беше да се соберат информации за очекувањата, предизвиците, барањата и идеите во врска со сензорното патување.

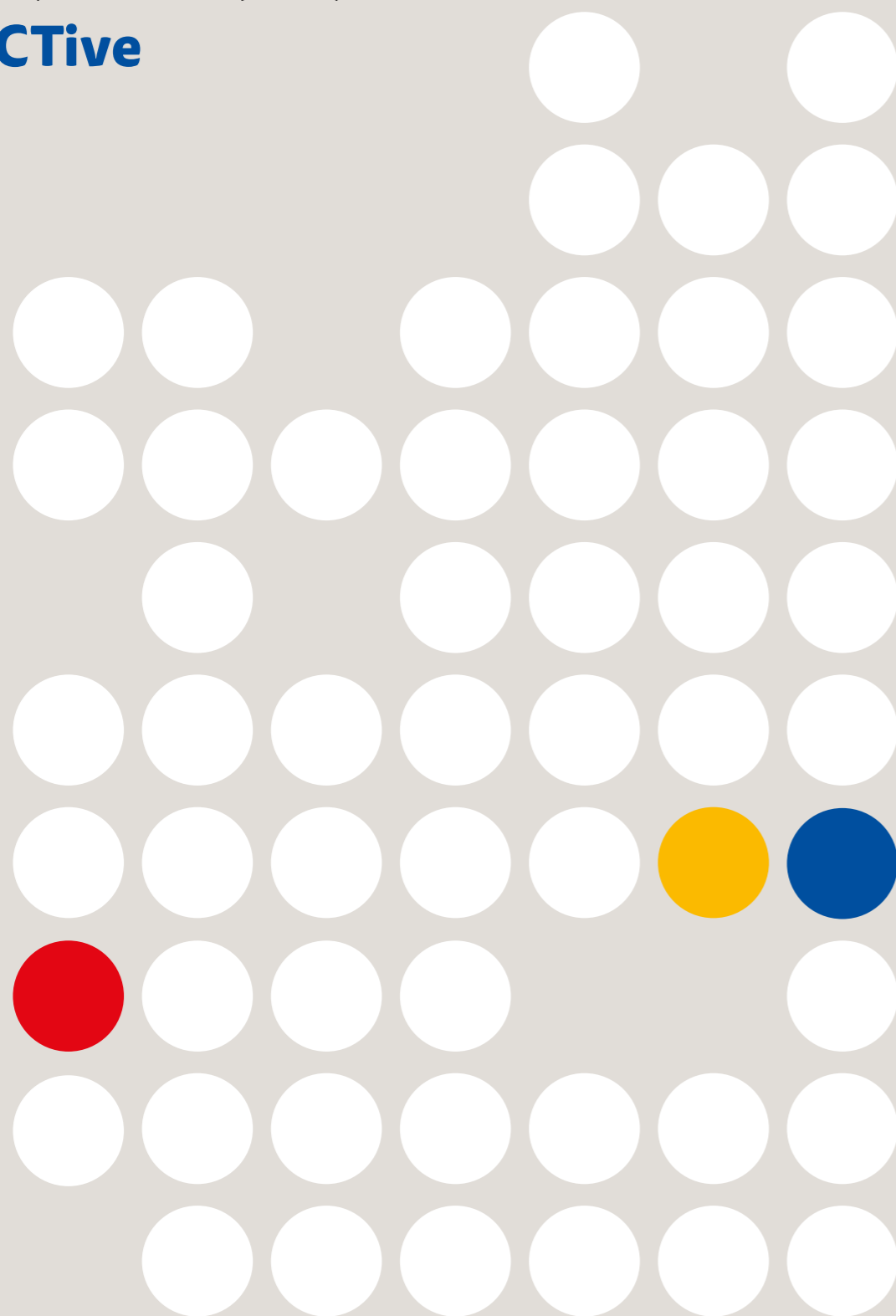
Откако развиеме некои прототипови на алатки, спроведовме првична рунда тестови со млади луѓе со потешкотии во учењето (училишни групи и млади од работилница). Откако ги зедевме предвид нивните повратни информации, ги приспособивме алатките за вториот круг на тестирање со истите групи. За деталните сесии за повратни информации, развиеме два прашалници, еден за младите учесници со попреченост во учењето и еден за водичите кои го извршуваат сензорното патување. За нас беше важно да ги земеме предвид двете перспективи. Тоа беше начин да се обезбеди практичност на алатките, за да можат да донесат дополнителна вредност на тури и работилници со водич.

Овие прашалници се достапни во Анексот на оваа книга.

Самоизграден
модел на караулата.
© Фондацијата на
Берлинскиот сид

Студија на случај 4 creACTIVE

Вид на музеј: Музејски комплекс со следните сектори: археологија, историја, етнологија, визуелни уметности

Како го имплементираме Сензорното патување?

Музејот во Неготино е културна, образовна и научна институција основана во 1978 година, чија главна цел е да дава музејски услуги во општина Неготино. Работи со систематско истражување и со собирање, анализа, проучување, чување, објавување и презентирање на предмети од археолошка, историска, етнологска и уметничка природа. Тој става посебен акцент на образованието за културното наследство и придонесува за унапредување на професионалната научна и истражувачка работа за промоција на културата, науката и образованието.

Како резултат на неговите истражувачки активности, создадена е постојаната археолошка поставка, која опфаќа околу 420 предмети од праисторијата, архаичниот период, раната антика, хеленскиот, римскиот период, доцната антика и средниот век. Предметите главно се направени од метал (бронза и сребро), керамика, стакло и коска; тие вклучуваат чинии, тегли, алатки, накит и монети, вкупно 1.890 археолошки предмети.

Сензорното патување беше развиено за Музејот во Неготино за мешана група учесници: млади луѓе со сензорни, ментални и физички пречки и млади луѓе без попреченост. Процесот на воведување на овој иновативен пристап во групата се состоеше од подготовка на сензорни кеси од страна на корисниците на Центарот за лица со ментална попреченост Порака-Неготино.

Смисливме програма на креативни и едукативни работилници кои се фокусираат на процесот на подобрување на пристапноста на музејот, зголемување на социјалната вклученост на младите луѓе со помалку можности и поттикнување на креативното изразување преку уметноста. Активноста започна со кршач на мраз за да им помогне на учесниците да се запознаат и да го подобрат движењето на телото. По ова, културниот кадар и младинските работници разговараа за важноста на уметноста и културата во процесот на личниот и социјалниот развој на младите, особено оние со помалку можности. Прашањата како што се следново беа искористени за водење на групното размислување:

Процесот на изработка на сензорни торби. © creACTive

- Што ви паѓа на ум кога ќе го слушнете зборот „уметност“?
- Зошто уметноста е значајна за вас?
- Како можеме да ги искористиме боите за да ги изразиме сопствените чувства и креативност преку уметноста?

Учесниците требаше внимателно да ги одберат материјалите и предметите за нивните чанти, земајќи ја својата инспирација од актуелната ликовна изложба на млади уметници од регионот, која се фокусираше на убавината на природата. Предметите требаше да бидат еколошки и лесно да се најдат во околината на музејот; тие, исто така, мораа да ја надолнуваат или да личат на текстурата и обликот на предметите пронајдени на изложбата, како што се стапчиња, лисја, цвеќиња, песок, хартија и памук. Овој пристап им овозможи на учесниците да ги искусат визуелните уметности на креативен начин, истовремено стимулирајќи ги сетилата за звук, вид и допир. За да создадеме уникатно сетилно искуство, користевме и аудио.

По обиколката учесниците имаа можност преку сликање да ги искажат своите чувства и впечатоци.

Развиени алатки

Аудио

На почетокот користевме тивки звуци за да го поттикнеме вниманието на учесниците и да создадеме пријатно искуство. Имајќи предвид дека активноста беше спроведена со мешана група млади луѓе без попреченост, лица со оштетен слух и говор, и ментална и физичка попреченост, аудиото ја надолни нивната визуелизација на уметничките дела. На пример, додека презентиравме уметничко дело што содржи цвеќиња, свиревме мирна музика со цел да обезбедиме чувство на релаксација и да им помогнеме на учесниците да замислат како поминуваат време во природа.

Совети и трикови:

- Пред почетокот на активноста соодветно се координиравме со културниот кадар, младинските работници или едукаторите и ги информиравме учесниците за планираната активност и што да очекуваат за време на турата.
- Ги информиравме учесниците за целта на употребата на звуците за време на турата.
- Ги охрабривме да обрнат внимание на нивните физички реакции и нивните емоции за време на турата.
- Ги прашавме нивните мислења за уметничките дела и поттикнувме почит кон мислењата и перспективите на другите.

Визуелни алатки и предмети:

Користивме различни визуелни алатки, предмети и материјали за подобро да ги претставиме уметничките дела, особено за лицата со оштетен вид. Овие материјали требаше да бидат лесни за наоѓање, безбедни за употреба и употребливи за други изложби. Посебно внимание беше посветено на предметите и материјалите кои имаат слични форми или текстури на одредени уметнички дела. На пример, ако уметничкото дело има бранови, ние го поддржавме нашето објаснување давајќи им парче материјал што исто така може да ја произведе истата текстура и звук.

Ги охрабривме учесниците да го визуелизираат своето искуство создавајќи свои уметнички дела, кои ќе им помогнат да размислат за нивното искуство за време на турата.

Учесниците и младинските работници со нивните сензорни торби. © creACTIVE

110

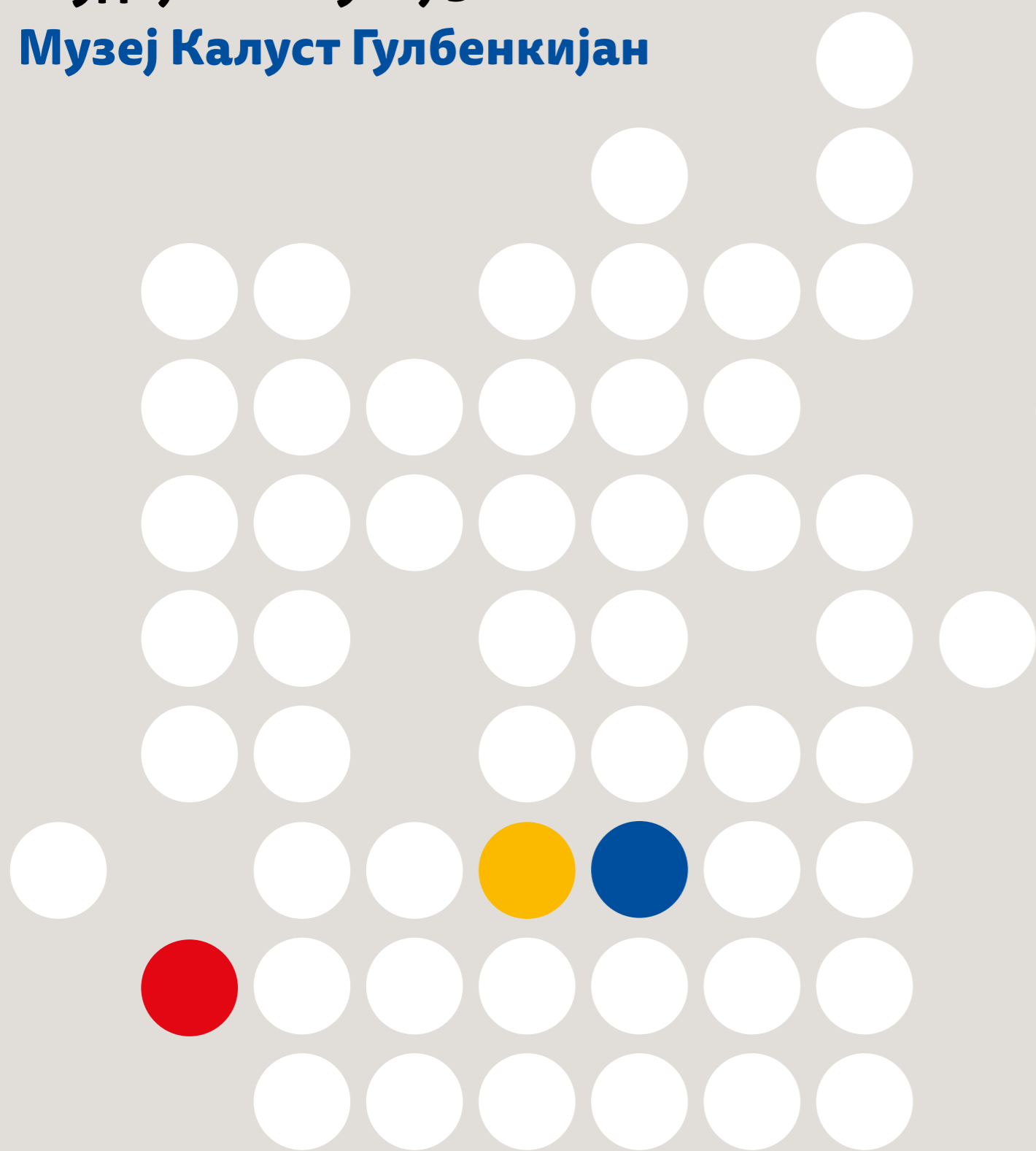
Како ги вклучивме младите луѓе со потешкотии во учењето, луѓето кои работат со нашата целна група и персоналот на музејот или меморијалниот центар во процесот на развивање на Сетилно патување?

Партнерската организација ги покани дефектолози и рехабилитатори и корисници од Центарот за лица со ментална попреченост Порака Неготино, Здружението на слепи Неготино и нивните лични асистенти, млади членови на ООЦК Неготино и Домот на млади Кавадарци.

Студија на случај 5

Музеј Калуст Гулбенкијан

Вид на музеј: Приватна уметничка колекција

Како го имплементираме Сензорното патување?

Сензорното патување и уметничката количка беа дизајнирани, во овој пример, за публика која има специфични тешкотии во вербалното изразување и поврзување со околината. Со оваа алатка, медијаторот може да создаде врски со други сетила и форми на комуникација како што се користење јасен јазик и зголемена и алтернативна комуникација, текстури и материјали, рекреација и репродукција на звук, техники и истражување на дизајнот.

Моравме да размислиме како да му пристапиме на уметничкото дело на едноставен и пријатен начин, како и како да ги објасниме процесите и изборите на уметникот, без да ги ставаме во опасност безбедносните правила на музејот.

Развиени алатки

Во случајот со музејот Калуст Гулбенкијан, изградивме уметничка количка („carrinho das artes“) која содржи разделници, фиоки и други елементи за складирање на материјалот потребен за Сетилно патување. Количката е лесна за користење и пристап и им овозможува на учесниците да бидат поавтономни во текот на целата активност. Ги содржи алатките и материјалите потребни за стимулирање на сите сетила: вид, звук, допир, вкус и мирис.

Овој вид на пристап ни овозможува и да ја прилагодиме посетата на интересите на групата. Ова значи дека ако групата покаже поголем интерес за истражување на звукот, тогаш активноста може да се прилагоди за да се постигне оваа цел. На воспитувачот ќе му биде да избере што е најдобро за групата, дали да продолжи со сценариото и да понуди разновидно истражување преку сетилата, дали да истражува едно уметничко дело во поголема длабочина.

Со секое уметничко дело, започнуваме со некои прашања кои поттикнуваат дијалог и промовираат нивна интерпретација за да изградиме поголема љубопитност.

© Музеј Калуст Гулбенкијан - Маргариде Родригес Жоао

Аудио

Користивме пренослив звучник, како и материјали и инструменти кои произведуваат различни звуци. Овие можат да бидат и претходно снимени звуци кои може да се поврзани со уметничкото дело. Слушајќи ги, ние го имитираме звукот користејќи ги нашите гласови/тела. Разговараме и кои звуци одговараат на секој дел од уметничкото дело, оправдувајќи го нашето мислење во секој.

На пример:

За време на оваа активност ги искористивме овие две слики и разговаравме за пејзажот и неговите елементи, споредувајќи и наоѓајќи разлики или сличности меѓу нив:

Јакоб ван Рајстал

Church in a River Landscape, mid-1660's

Oil on canvas

Photo: Reinaldo Viegas

Јакоб ван Рајстал

View from the Coast of Norway or A Stormy Sea Near the Coast, 1660s

Oil on canvas

© Музеј Калуст Гулбенкијан - Маргариде Родригес Жоао

По презентацијата и интерпретацијата на уметничкото дело, ги прашавме учесниците дали уметничкото дело има звук. Секој учесник потоа продуцираше интерексија/звук поврзан со него: капките дожд се создаваа со чукање со прстите, ветерот се имитира со гласови, а некои ученици беа предизвикани да создадат звук на бранови користејќи ги нивните тела како табла за звучење.

Откако ги создадоа звуците, секој учесник избра елемент за производство. Потоа, сите заедно го продуцираа својот звук, симулирајќи оркестар, со воспитувачот како диригент.

Жан-Франсоа Миле
Winter, ca. 1868
Пастел

Жан-Франсоа Миле
The Rainbow, ca. 1872-73
Пастел

Овие два нови пејсажи се создадени со употреба на материјали различни од претходните. Разговаравме за материјалите и како тие се чувствуваат на различни површини.

На пример: создадовме кутија со текстура која содржи различни материјали поврзани со уметничките дела, предизвикувајќи ги учесниците да ги откријат материјалите што се користат во секое уметничко дело.

Група што го истражува ѕидот на текстурата. © Музеј Калуст Гулбенкијан - Маргарита Родригес Жоао

Материјалите ни овозможува да го разбереме и истражиме уметничкиот процес и техниката на уметникот. Користејќи го истиот материјал што го користел уметникот, можеме подобро да го разбереме.

Како што можеме да видиме на фотографијата, групата го истражува материјалот, но од нив не се бара да создаваат текстури или линии како оние на пејзажите. Ова беше прв пат да го користат материјалот, па сакавме тој да биде флексибилен и да им даде добро искуство на сите во групата.

Група која ја истражува употребата на пастели.
© Музеј Калуст Гулбенкијан - Маргарита Родригес Жоао

Визуелни алатки

Фотографии, печатени слики или специфични предмети може да се користат за да помогнат во создавањето врски и подобро разбирање на уметничките дела. Оттука, ако некој зборува за нешто конкретно, а другите никогаш не го виделе или не можат да ја разберат врската со само слушање, можеме да покажеме слика што ќе помогне да се поттикне визуелното размислување.

На пример: Ако сакаме да објасниме дека уметникот направил цртеж (скица) пред слика, можеме да ја прикажеме скицата за секој да разбере што е скица и како таа станува дел од уметничкиот процес.

Едуар Мане
Boy Blowing Bubbles (1867)
Масло на платно
Слика: Катарина Мариа Гомез Ферейра

Учесниците ја покажуваат својата работа.

© Музеј Калуст Гулбенкијан - Маргарита Родригес Жоао

Откако ја запознаа сликата, што претставува и неколку интересни факти и детали, групата беше предизвикана да направи „слепа скица“, т.е. да го нацрта прегледот на темата на сликата без да гледа во хартијата, само на уметничкото дело.

Во ова пилотско сензорно патување, не ги опфативме сите сетила. Сметаме дека посетата треба да се прилагоди на карактеристиките и темпото на секој член од групата, па затоа решивме да работиме со три сетила, смилено и смислено, наместо да брзаме со групата да ги истражи сите пет. Планираме да ги изградиме преостанатите сензорни материјали како такви:

Алатки засновани на мирис

Учесниците се охрабруваат да ги идентификуваат мирисите со специфични детали за уметничкото дело.

За да им помогнеме на сите да го помиришаат, буквално, уметничкото дело или споменот што го предизвикува, создадовме мали кутии што содржат миризливи предмети како зачини, парчиња дрво итн.

Алатки засновани на вкус

Можеме да ја искористиме нашата имагинација за да поврземе вкус на уметничките дела. На пример: ако уметничкото дело прикажува храна, постои директна врска со вкусот. Ако уметничкото дело претставува оџак, тоа може да ја привлече сечија имагинација, како и нивните спомени и да ги потсети на секое готвење што го направиле на камин.

Како ги вклучивме младите луѓе со потешкотии во учењето, луѓето кои работат со нашата целна група и персоналот на музејот или меморијалниот центар во процесот на развивање на Сетилно патување?

За да го развиеме ова Сензорно патување, не разговаравме конкретно со целна група.

Наместо тоа, вградивме рефлексии произведени во други активности кои работат со оваа публика. Со користење на овие размислувања успеавме да ги подобриме нашите предлози за Сетилно патување. Треба да се напомене дека сензорните активности ја стимулираат оваа целна група на поактивен начин, создавајќи поголемо разбирање на уметничките дела и побогато и посреќно лично искуство отколку преку која било друга педагошка алатка.

Заедно со вработените во музејот дојдовме до збир на креативни и уметнички предлози кои ги стимулираат сите сетила. Знаеме дека сетилото за допир може полесно да се користи во овој вид на активност, но на сите други сетила мора да им се пристапи на ист начин. Резултатите се изненадувачки. Наша грижа е да ги користиме петте сетила давајќи им ист степен на важност и за тоа треба да предложиме интересни активности кои ќе стимулираат - на пример звук, - на ист начин како активност што ги користи рацете за сликање.

За да го постигнеме тоа, а и за други работи, треба да спроведеме кратки евалуации по активностите и, во овој случај, разговаравме со наставничката, која ни даде повратна информација.

Студија на случај 6

MUSAC. Музеј на современа уметност во Кастиља и Леон

Вид на музеј: Музеј на современа уметност

Како го имплементираме Сензорното патување?

Почетната точка на нашето сензорно патување е да понудиме дидактичка активност која е прилагодена на карактеристиките, мотивациите и можностите за учење на нашите учесници, во однос на нивниот придонес, како и на нашите едукатори.

За нашето сензорно патување, работевме на изложбата Project Another Country: That Space in Between, изложба на филипинските уметници Изабел и Алфредо Аквилан. Нивната работа се фокусира на феноменот на миграција, концептот на меморија и значењето на семејството како резултат на нивните лични искуства како имигранти во Австралија. Изложбата се состоеше од еден голем брод составен од секојдневни предмети. Се чини дека плови под тешкиот товар на разни предмети, товар што исто така алудира на сеќавање, носталгија и соништа, но може да се однесува и на галеонот Манила, кој превезувал стоки и луѓе и бил ран пример за потрошувачка и глобализација. Околу чамецот и по сидовите на собата имаше слики од морски пејзажи поврзани со нивните линии на хоризонтот.

Започнавме со вовед во изложбата, по што следуваше кратко објаснување за динамиката на активноста. Смесливме сензорно патување кое комбинира фокусирање на сетилата и повеќекратната интелигенција. Употребата на повеќекратна интелигенција е дел од работната методологија на нашиот оддел за образование, бидејќи ни овозможува да истражуваме тема од повеќе гледни точки и да го искористиме креативниот капацитет на секој поединец. Тоа е особено корисно за лицата со интелектуална попреченост бидејќи им помага да се изразат, што резултира со попозитивна состојба на емоционална благосостојба.

За нашата пилот активност, работевме со група од 10 учесници, вклучително и лица со интелектуална попреченост¹⁴.

Поглед на изложба на
Project Another Country:
That Space in Between.
© MUSAC.

Развиени алатки

Куфер

Бидејќи изложбата беше за патување и излегување од дома, користевме куфер кој содржи секојдневни предмети како што се школки, камења, ткаенини, играчки, песок, обоена вода, боја итн. Куферот е елемент кој се повторува во инсталацијата. На секој учесник му дадовме цртеж од празен куфер, на кој ја нацртаа неговата содржина. Имавме контакт со различни материјали преку вид, допир, мирис и слух. Ја почувствувавме нивната тежина, температура и големина. Ги погледнавме нивните форми, бои и материјали и се обидовме да ги слушнеме звуците што ги создаваат.

Следно, подготвивме неколку соседни кутии со друг сет на предмети кои имаат различна текстура: тие може да бидат груби, мазни или шилести, но можат да бидат и тешки, лесни, големи или мали. Учесниците, со врзани очи, треба да ги стават рацете во секоја од кутиите и да се обидат да погодат кои предмети се внатре.

Фенерче

Батериската ламба го стимулира нашиот вид и ни помага да цениме одредени детали во некој предмет. Исто така, нè учи на различни концепти како што се светлина и темнина, нè ориентира во темнината, помага да нè доведе до изворот на светлина и ни овозможува да си играме со сенките и боите. Ги гледаме сенките што ги фрлаат предметите и како тие стануваат поголеми или помали додека го приближуваме фенерчето.

Звуци

Постојат звуци кои се лесно препознатливи и се дел од нашето секојдневие. Меѓутоа, ако ги извадиме од контекст тешко е да се идентификуваат. Составивме различни звуци во однос на предметите во куферот. Има звуци од природата, од домовите, улицата, животните и автомобилите. Ги замоливме учесниците да се обидат да идентификуваат на што одговара секој од звуците кои ги слушнале.

Теоријата на Хауард Гарднер за повеќе интелигенции

Интелигенцијата не е ограничена на тесен сет на стандарди, таа може да се најде во многу области. Теоријата за повеќе интелигенции сугерира дека луѓето немаат само интелектуален капацитет, туку имаат и низа способности и интелигенции, вклучувајќи јазична, логичко-математичка, просторна, музичка, тело и кинестетичка, натуралистичка, интерперсонална и интраперсонална. Нашата цел беше да ги искористиме овие интелигенции со помош на следните активности:

Вербално-јазична интелигенција

Играме јазична игра во која беа претставени клучните концепти на изложбата. Ги дефинираме зборовите како дом, семејство, разделување, раселување, миграција итн. и ги придружувавме овие зборови со слики и пиктограми.

Раскажувавме приказни во врска со овие теми, за да се обидеме да ја разбереме реалноста на луѓето мигранти. На пример, *Eloisa y los bichos* [Елоиса и инсектите] од Хаиро Буитраго и *The Trip* [Патувањето] од Франческа Сана.

Разговаравме за тоа што носиме во џебот или што би однеле на долго патување итн.

Напишавме писмо како порака да ставиме во шише и да го фрлиме во морето.

Логичко-математичка интелигенција

Броевме предмети, креиравме серија и потоа ги поставувавме или класифициравме според различни критериуми: боја, големина, употреба, важност итн.

Музичка интелигенција

Свиревме музика за да се опуштиме и да го фокусираме нашето внимание.

Слушавме звуци од море, чамци, слетување на авион... и се обидовме да ги идентификуваме.

Избравме песна поврзана со темата на изложбата.

Секојдневните предмети се користат за создавање мали чамци како инсталацијата. © MUSAC

Визуелно-просторна интелигенција

Предметите ги поставивме во простор користејќи критериуми за кои одлучи групата.

Ја погледнавме композицијата како целина, а потоа ја разложивме за да создадеме друга. Го истражувавме движењето на нашето тело во просторот додека поставувавме предмети (во групи или поединечно).

Направивме инсталација поврзана со чамецот користејќи ги сите предмети на кои работевме.

Телесно-кинестетичка интелигенција

Се движевме низ собата како да пливаме, или како бранови, риби, ветер или како други чамци.

Натуралистичка интелигенција

Разговаравме кои предмети потекнуваат од природата, а кои се создадени од луѓето.

Разговаравме за еколошката свест, одржливоста, рециклирањето, потрошувачката и загадувањето на морињата.

Интраперсонална интелигенција

Имавме интеракција со други за да се договориме за можните композиции. Разменивме предмети и креиравме предмети на барање во однос на потребите на групата.

Се фокусиравме на сетилата. Го користевме нашето сетило за допир (чувство на различни текстури, тежини, температура итн.); мирис, вид (мерење, користење шема, набљудување на нивните карактеристики и детали итн.) и слух (како звучат различните материјали при допир, гребене, удар итн.)

Емоционална интелигенција

Покажавме емпатија кон мигрантите и бегалците.

Направивме игра со улоги.

Егзистенцијална интелигенција

Емоциите што ги доживеавме во активноста ги споделивме со зборови (изговарање на првиот збор што ќе ни падне на ум), со користење на емотикони или со пишување на нашите чувства на ливче итн.

Како ги вклучивме младите луѓе со потешкотии во учењето, луѓето кои работат со нашата целна група и персоналот на музејот или меморијалниот центар во процесот на развивање на Сензорното патување?

Водиме редовни разговори во рамките на нашиот образовен кадар и со претставниците на здруженијата со кои работиме. Имаме долготрајна врска со многу здруженија и ги применивме учењата со кои се здобивме од минатите активности на Сензорното патување.

Секоја асоцијација (Asprona, ASPACE, итн.) се занимава со групи со различни видови на потешкотии во учењето и интелектуални попречености, така што активностите мора да бидат прилагодливи на секоја нивна потреба. Не е неопходно да се прават активности кои ги вклучуваат сите сетила или интелигенција. Едукаторот е тој што ги програмира активностите за секој случај, според потребите на секој колектив и мора да биде доволно флексибилен да го насочува текот и темпото на активноста.

Ова е применливо и за сите наши едукативни активности, бидејќи користењето на сетилата и повеќето интелигенции е дел од нашиот работен процес. Ние ги прифаќаме сите чувствителности и потреби на нашите корисници за да не бидат принудени да одат во музејот само преку нивните соодветни здруженија. Така ја промовираме инклузијата, со сето богатство што таа го подразбира, на сите нивоа, за секого.

MUSAC's Sensory Journey (на шпански јазик со англиски превод)

AHEKC

ПРАШАЛНИК ЗА ЕВАЛУАЦИЈА ЗА СЕНЗОРНОТО ПАТУВАЊЕ

Прашалник за музејски персонал/едукатори/ младински работници

Дали беше предизвик да ги имплементирате сензорните алатки во вашата тура со водич? Ако е така, во кој поглед, и кои алатки особено?

Кои алатки беа најмногу/најмалку успешни и зошто?

Кои мерки се неопходни за користење на алатките во вашата секојдневна работа како водич? (Што се однесува до складирање на алатки, информации за групата, дополнително време за подготовка пред почетокот/по завршувањето на турата)

Какви коментари имате во врска со практичното ракување со алатките? (превоз и пакување на алати, техничка опрема и сл.). Дали имате предлози како да се подобри практичното ракување со алатките?

Дали материјалот што даваше информации за употребата на алатките беше доволен?

Дали алатките ве поддржуваат во пренесувањето на темите од вашата тура или сметате дека тие се само додаток?

Кој беше најинспиративниот момент за време на турата?

Прашалник за учесници (млади со потешкотии во учењето и интелектуална попреченост)

Дали се чувствувавте безбедно за време на турата?

Дали добивте доволно просторна ориентација за време на турата?

Кое сетило најмногу ви се допадна? Зошто?

Како се справивте со алатките? Дали објаснувањата на водичот беа разбирливи?

Алатка 1: добра средно слаба

Алатка 2: добра средно слаба

Алатка 3: добра средно слаба

Дали пристапот кон содржината беше соодветен?

Какви емоции доживевте за време на турата?

Дали можете да ги разберете аудиото? Дали ви беше тешко да се концентрирате на содржината? Дали аудиото беа премногу долги или кратки?

Дали понекогаш беше премногу содржина или алатки за вас?

Дали времетраењето на турата (90 мин) беше предолго? Дали требаше да потрошиме помалку време на секоја станица/алатка? Дали ви требаше пауза за време на турата?

Дали пропуштивте нешто?

Дали научи нешто ново? Дали добивте подобро разбирање за нешто поврзано со уметност/историја или како функционираат вашите сетила?

Завршни белешки

- 1 ШАЛОК, Р. Л., БОРТВИК-ДАФИ, С. А., БРЕДЛИ, В. Џ., БУНТИНКС, В. Х., КУЛТЕР, Д. Л., КРЕГ, Е. М., и сор. (2010). Интелектуална попреченост: дефиниција, класификација и системи на поддршка. Американско здружение за интелектуални и развојни попречености: Интелектуалната попреченост (ИП) се карактеризира со значителни дефицити во когнитивните, функционалните и адаптивните животни вештини. Луѓето со ИП генерално имаат тенденција да имаат тешкотии вербално да ги изразат своите мисли и емоции.
- 2 ОБЕДИНЕТИ НАЦИИ (2006). Конвенција за правата на лицата со попреченост. Преземено на 1 декември 2022 година, од <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities>
- 3 УНИА. (н.д.) Што се разумни сместувања? Преземено на 1 декември 2022 година, од <https://www.unia.be/en/areas-of-action/education-1/what-are-reasonable-accommodations>
- 4 ГУДЛИ, Д. (2020). Попреченост и други човечки прашања. Emerald Publishing Limited.
- 5 АГИРДАГ, О. (2010). Истражување на двојазичноста во еднојазичен училишен систем: увид од турски и домородни студенти од белгиските училишта. Британски весник за социологија на образованието, 31 (3), 307-321. Фасцинантно е да се види колку раскошно се користи ова дефицитно размислување за да се задржат одредени групи во „под позиција“.
- 6 Од историјата знаеме какви последици може да има размислувањето во нас/странични термини.
- 7 VANDENBUSSCHE, H. & DE SCHAUWER, E. (2018). Стремежот за припадност во инклузивното образование – инсајдерски перспективи за мрежата на учество. Меѓународен весник за инклузивно образование, кн. 22, број 9, 27.
- 8 ГУДЛИ, Д. И РАНСВИК-КОЛ, К. (2016). Станување нечовечко:

Размислување за човекот преку попреченост/способност. Дискурс: Студии во културната политика на образованието, 37(1), 1-15.

- 9 ДЕЈВИС, Б. (2021). Заплеткување во светското настанување и правење на нова материјалистичка истрага. Routledge.
- 10 Кино Кабарет е светска мрежа на филмски работници, актери, актерки, камери, монтажери, музичари, продуценти и сите други филмски ентузијаста. Неговата цел е да собере меѓународни таленти и да им овозможи да снимаат кратки филмови на кино работилници под екстреман временски притисок со достапни ресурси во заеднички дух.
- 11 Теоријата за повеќекратна интелигенција на Хауард Гарднер предлага диференцирање на човечката интелигенција во специфични модалитети на интелигенција, наместо да ја дефинира како една единствена, општа способност.
- 12 ИНГЕРСОЛ, Б. (2008). Социјалната улога на имитацијата кај аутизмот: импликации за третман на дефицит на имитација. Доенчиња и мали деца, 21 (2), 107-119.
- 13 Работиме со METACOM. Символи за зголемена и алтернативна комуникација од Анет Кицингер (https://www.metacom-symbole.de/metacom_en.html).
- 14 Во рамките на интелектуалните попречености, ние исто така вклучуваме и состојби како што се нарушувања на спектарот на аутизам и растројство на хиперактивност со дефицит на внимание.

Контакти

mu-zee-um vzw

Edith Cavellstraat 10b
8400 Oostende
Belgium
mu-zee-um.be
info@mu-zee-um.be

Vabamu. Museum of Occupations and Freedom

Toompea 8
10142 Tallinn (Harjumaa)
Estonia
vabamu.ee
info@vabamu.ee

Berlin Wall Foundation

Bernauer Straße 111
13355 Berlin
Germany
stiftung-berliner-mauer.de
info@stiftung-berliner-mauer.de

Youth Association creACTive

8mi Septemvri br.3 -3/58
1000 Skopje
Republic of North Macedonia
kreativ.mk
kontakt@kreativ.mk

Museo Calouste Gulbenkian

Av. De Berna 45A
Lisbon 1067-001
Portugal
gulbenkian.pt
museu@gulbenkian.pt

MUSAC. Museo de Arte Contemporáneo de Castilla y León

Avda. Reyes Leoneses, 24
24008 León
Spain
musac.es
musac@musac.es

Признанија

Mu.ZEE

JINT vzw

Reinhard De Jonghe

SBSO Ter Zee

Gustav-Meyer-Schule Berlin

Stephanus-Schule

Schule am Bienwaldring

Kunstwerkstatt der Lebenshilfe

nbw - Nordberliner Werkgemeinschaft gGmbH

Ученици и професори од Agostinho da Silva School, Marquesa de Alorna High School and CREACIL

APigmenta

Alfaem Salud Mental León

Asfas - Asociación de Familiares y Amigos del Sordo de León

Asociación Aspace León

Asociación de Inmigrantes ACCEM

Asociación de Mujeres Valponasca

Asprona - Fundación Personas

Autismo León

Fundación Juan Soñador

